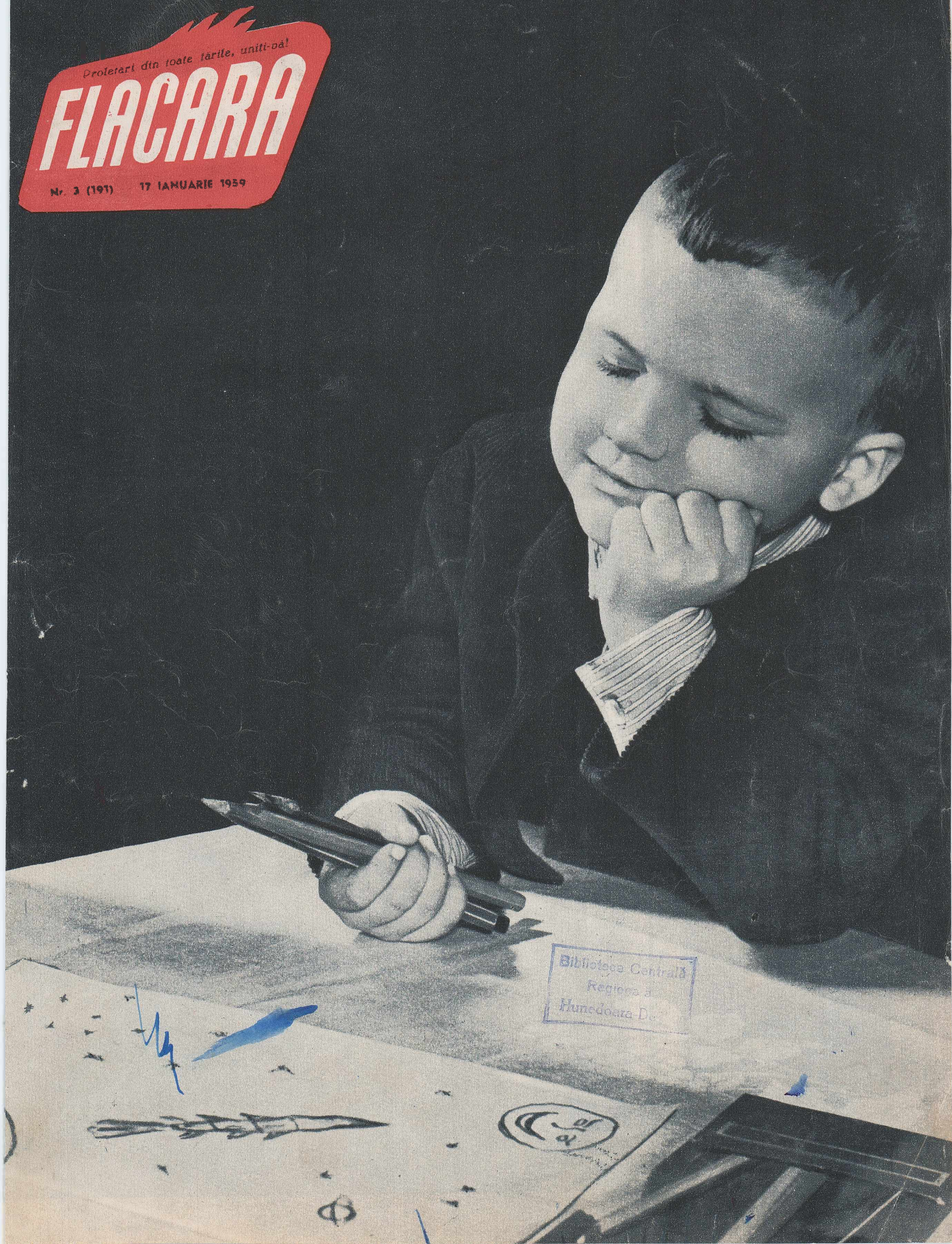

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 3 (191)

17 IANUARIE 1959

...9 PLUS 1 IN

Demostene BOTEZ

UNUI PIONIER

*În urma ta sînt basme și povești,
Cu Făt-frumos și zine în calești
Împodobite cu cununi de aur,
C-un zmeu, cu-o drăjitoare și-un balaur*

*Ti le-a spus mama sau le știi din pagini
De carte colorată cu imagini,
Iar tu te-ai speriat — pe-atunci copil —
De-acel balaur ca un crocodil.*

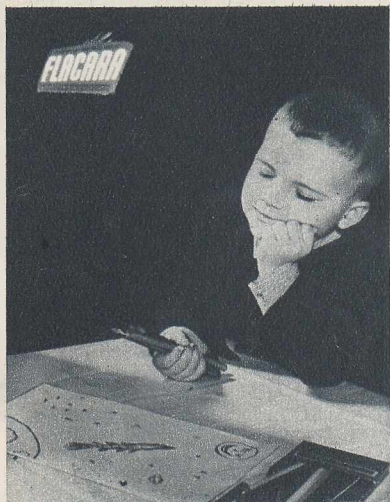
*Și Harap-alb și Capra cu trei iezi
De mic te învățară să oîzezi,
Să știi în luptă dreaptă-a te întrece.
Să ai în oiața ta curaj cît zece.*

*În urma ta sînt basme și povești
Dar de abia de-acum vei ști ce ești.
Așteaptă lumea să-i aduci, în floare,
Prinosul tău de muncă și visare.*

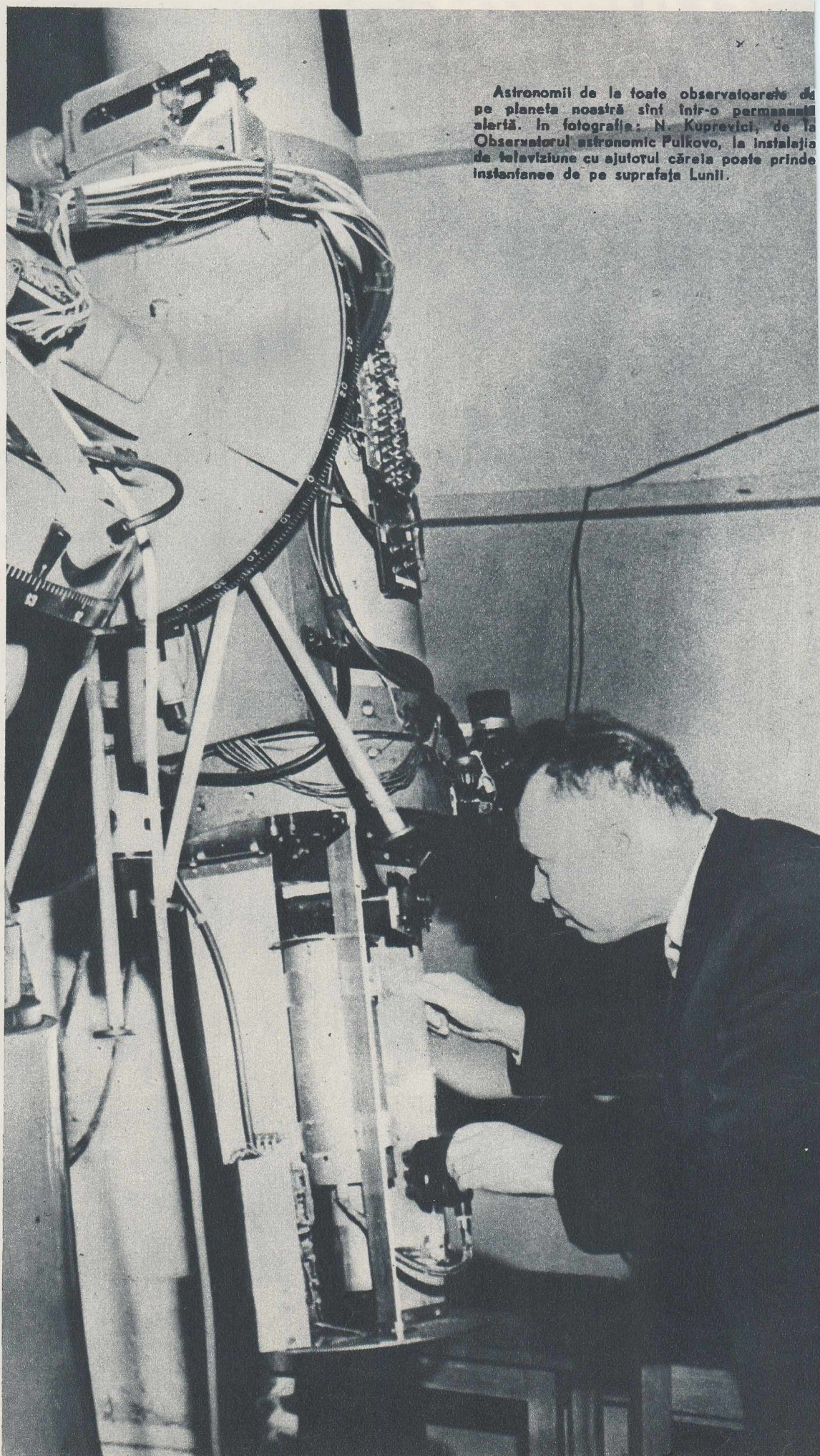
*Să-aduci și tu în zilele aceste
Puterea și curajul din poveste.
Va trebui să faci și tu minuni,
De toți ai tăi din veacuri să-i răzbuni.*

*În urma ta sînt basme și povești
Dar înainte, navele cerești —
Pe drumul lor prin cosmos larg deschis
Purtînd la bord cel mai fantastic vis.*

COPERTA NOASTRĂ

În actualitate...

Astronomii de la toate observatoarele de pe planeta noastră sînt într-o permanentă alertă. În fotografia: N. Kuprevici, de la Observatorul astronomic Pulkovo, la instalația de televiziune cu ajutorul căreia poate prinde instanțane de pe suprafața Lunii.

POSSIMOS

SAVANȚII AU CUVÎNTUL

(Prin telefon, pentru „Flacăra“)

MESAJ TRIUMFĂTOR SPRE SOARE

de **Y. BAZĪKIN**

astronom, directorul Planetaryului din Moscova

Anul Nou 1959 a marcat un mare eveniment istoric. Grație muncii creatoare, încununată de succes, a colectivului Institutelor de cercetări științifice, a birourilor de proiectare, a uzinelor și organizațiilor experimentale — în Țara Sovietică s-a realizat racheta cosmică cu mai multe trepte, care a fost lansată în direcția Lunii. Pentru prima dată în istoria omenirii ultima treaptă a rachetei a atins cea de a doua viteză cosmică de 11,2 km/sec; depășind Luna, ea s-a îndreptat, ca un triumfător mesaj al omenirii, spre Soare, și, intrând pe orbită în jurul acestuia, a devenit planetă artificială.

După cum se știe, americanii au făcut câteva încercări de a lansa o rachetă spre Lună. Dar nici una dintre acestea nu s-a soldat cu succes, întrucât nu s-a atins viteza cosmică necesară și nu s-a putut menține direcția imprimată.

Iată că la 2 ianuarie 1959 Uniunea Sovietică a deschis epoca zborurilor cosmice; țara comunismului victorios a deschis efectiv omului drumul spre cosmos.

MEREU ÎN JURUL SOARELUI

Prof. univ. **Călin POPOVICI**
de la Observatorul astronomic
din București

Lansarea rachetei cosmice de către Uniunea Sovietică are o dublă semnificație: s-a realizat pentru prima dată viteza cosmică de 11,2 km/sec, necesară învingerii forței de atracție a Pământului și a fost creată prima planetă artificială a Soarelui; în același timp a fost creat cel dintâi laborator cosmic interplanetar, dincolo de orice influență a Pământului, cu ajutorul căruia oamenii de știință pot să obțină date directe de măsură de la „fața locului“, din Lună și din mediul cosmic.

Peste milioane de ani, când piramidele Egiptului vor fi de mult transformate în pulbere, planeta lansată de oamenii sovietici se va roti mereu în jurul Soarelui, ca măștiurie a înaltului nivel atins de știința și tehnica sovietică.

Marla **BANUȘ**

DILIGENȚA

*În vechiul tren cu aburi; călători
Înfiorați și amuzați stăm la taclale,
Despre volajuri viitoare-n sorți,
Despre pilule și licori astrale.*

*Și cum tăifăsuim așa agale,
Parcă deodată veacu-i cel de ieri...
— Trăsură cu cazan! Auzi matale!
Glumim în diligență pasageri.*

*Lornton, bonete; junii cu giuben...
— Ai, jupînță, haz și inocență
Cînd cripești ciudata vorbă „tren“!
...O, trenul meu, bătrînă diligență!*

SALUT CU ADMIRAȚIE ȘI BUCURIE RACHETA COSMICĂ!

Olgierd WOLCZEK,

magistru inginer, secretar al Societății de astro-
nautică din R.P. Polonă

Lansarea rachetei cosmice sovietice în direcția Lunii constituie o realizare epocală a oamenilor de știință sovietici în domeniul astronauticii și tehnicii rachetelor. În spațiul interplanetar a fost lansat un uriaș laborator cosmic care, pentru prima dată în istoria lumii, ne va furniza informații despre cele mai esențiale fenomene ce au loc la imense distanțe de Pământ.

UIMIRE ÎN BAKER STREET

M. EADDS

astronom, secretar al Planetaryului din Londra

La câteva ore după lansarea noii planete sovietice, londonezii urmăreau evoluția ei, uluiți și plini de admirație, la Planetaryul din Baker Street.

Căci, ghidindu-ne după informațiile transmise de Moscova, am avut posibilitatea să desenăm harta respectivă cu o aproximație de câteva mii de mile și să indicăm punctul unde aceasta urma să intre pe orbita ei în jurul Soarelui.

Pe măsură ce indicam traiectoria rachetei, arătam și explicam vizitatorilor extraordinara performanță tehnico-științifică realizată de savanții sovietici.

Nu am cuvinte să-mi ma-

nifest admirația față de epocala realizare sovietică. Mi se pare foarte important și semnificativ faptul că savanții sovietici n-au ascuns nimic în legătură cu lansarea rachetei și că au îndeplinit cu succes obiectivele propuse. Faptul că racheta a zburat la o depărtare de numai 5.000 mile față de Lună demonstrează extraordinarele calități ale mecanismelor de lansare. Impresionant mi se pare, de asemenea, faptul că norul de natriu a apărut exact în locul indicat și la momentul fixat de savanți.

Consider că marea realizare sovietică este o epocală victorie a întregii omeniri.

ASTRONAUTICA, PRACTIC INAUGURATĂ

Prof. univ. **Piero TEMPESTI** de la Observatorul astronomic din Teramo-Italia

Pentru a aprecia uriașa importanță a realizării savanților sovietici trebuie să ne gândim în primul rând la marea dificultate pe care a prezentat-o problema zborului cosmic: realizarea înaltului raport de energie-masă.

Cunoașterea uriașelor greutăți care împiedicau obținerea acestui înalt raport justifică scepticismul pe care foarte mulți savanți îl manifestau cu privire la posibilitatea realizării zborurilor cosmice. În ce privește eșecul „Pioneer“-ului american, el se datorește tocmai sus-amintitei insuficiențe de ordin tehnic.

Prin lansarea rachetei „U.R.S.S.-1959“ (cum este ea denumită la noi) savanții sovietici au dovedit că au realizat și au depășit înaltul raport de energie-masă cerut de zborurile interplanetare.

Faptul că racheta a depășit Luna și a devenit un satelit al Soarelui, o planetă artificială a sistemului nostru solar, dovedește cu prisosință că problema critică a astronauticii a fost rezolvată cu succes. Cu aceasta se poate spune că, în zorii zilei de 2 ianuarie, astronautica a fost practic inaugurată.

SUCCESUL SECOLULUI NOSTRU

Prof. **Dietrich WATTENBERG**

de la Observatorul astronomic Archenholdt-Berlin-Treptow

Consider lansarea rachetei cosmice sovietice — a celei de a zecea planete a Soarelui — drept cel mai mare succes al secolului nostru. El a deschis, într-adevăr, oamenilor drumul spre cosmos.

Acest succes a putut fi realizat datorită înaltului nivel al științei și tehnicii sovietice. Luna constituie astăzi o actualitate de prim rang; consider că nu mai este departe ziua cînd pe Lună se va crea o adevărată stație cosmică intermediară.

O VICTORIE SENZAȚIONALĂ

Alexandre ANANOFF

specialist în astronautică, laureat al
Premiului internațional de astronautică-Paris

Faptul că pentru prima dată în lume un mecanism lansat de om în spațiu scapă atracției Pământului datorită impulsului care i s-a imprimat, constituie o victorie senzațională. Pentru prima dată omul a adăugat o planetă artificială, suplimentară, sistemului solar.

Lansarea unei rachete în direcția Lunii pune multiple și extrem de grele probleme; e vorba doar de trimiterea de pe o sferă mobilă (Pământul) în direcția unei alte sfere mobile (Luna) a unui proiectil a cărui traiectorie poate varia. Și din acest punct de vedere reușita savanților sovietici este totală.

După părerea mea, prin ultima și senzațională lor realizare sovietică au înțeles și au dovedit că navigația interplanetară constituie sinteza tuturor științelor ajunse la stadiul lor cel mai înalt de perfecțiune.

A. I. MIKOIAN ÎN S. U. A.

Sosirea lui A. I. Mikoian la New York.

† Aspect de la întrevederea care a avut loc la Washington, în clădirea Congresului S.U.A., între A.I. Mikoian și vicepreședintele Nixon. De la stînga la dreapta: A. I. Mikoian, Menșikov, ambasadorul sovietic în S.U.A., și vicepreședintele Nixon.

← La sosirea la Cleveland, A.I. Mikoian a fost întâmpinat de cunoscutul om de afaceri american Cyrus Eaton și de soția acestuia.

Cine-i omul cu cartea?
(Vezi fotoreportajul în pag. 6-7-8)

Vizita neoficială în S.U.A. a lui A.I. Mikoian, prim vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., a stîrnit un deosebit interes în rîndurile opiniei publice americane și internaționale. Subliniind importanța primirii făcute în S.U.A. înaltului demnitar sovietic, „Journal of Commerce” scrie că această călătorie „ar putea să constituie un punct de cotitură în războiul rece” prin îmbunătățirea relațiilor dintre cele două țări.

De altfel, dorința oamenilor muncii din S.U.A. de a trăi în pace cu poporul sovietic, ca și dorința de colaborare economică cu Uniunea Sovietică a unor cercuri de afaceri din S.U.A. i-au fost exprimate direct lui A.I. Mikoian, pretutindeni, în cursul călătoriei sale prin S.U.A. „Muncitorii sînt împotriva războiului” — i-au spus muncitorii din Cleveland (de la

„Lincoln Electric Company”), ca și cei din Detroit (de la secția de motoare a mării uzine a lui Ford, „River Rouge”). Iar cunoscutul industriaș american Cyrus Eaton și-a exprimat convingerea că reprezentanții cercurilor de afaceri din S.U.A. „sînt conștienți de importanța realizării unei înțelegeri reciproce cu puternica Uniune Sovietică, ale cărei succese în știință și industrie sînt atît de impunătoare”.

Dar, în afara întîlnirilor cu oameni ai muncii și reprezentanți ai cercurilor de afaceri din S.U.A., A.I. Mikoian a avut o serie de convorbiri utile și sincere cu persoane oficiale, printre care cu vicepreședintele Nixon și secretarul Departamentului de stat, J.F. Dulles. La întoarcerea la Washington din călătoria pe care o întreprinde în prezent prin S.U.A., este prevăzut ca A.I. Mikoian să aibă o întrevedere cu președintele Eisenhower.

„O pirghie importantă pentru perfecționarea tehnicii este mișcarea de inovații și raționalizări în producție“.

(Din Expoziția făcută de tovarășul G.H. GHEORGHIU-DEI la sediinta plenară a C.C. al P.M.R. din 26-28 noiembrie 1958).

TINERET-TEHNICĂ NOUĂ

de C. COMAN

Fotografii de S. STEINER

La vremea ei, introducerea roții a constituit o revoluție față de rostogolitul pe butuci. Și dacă am vrea să marcăm cotiturile istoriei, ne-ar sluji mai bine oala cu aburi a lui Papin decât tabloul lui Napoleon la Arcole. Istoria arunca astfel pe ciocane de piatră, pe vase de lut ars, pe clești de aramă, pe pluguri de fier, pe corăbii cu pânze, pe clondirele alchimistilor, ridicându-se, sub ochii noștri, într-un enorm salt atomo-electronic.

Micșorînd proporțiile, industriile repetă acestesalturi — și micșorîndu-le și mai mult, și fabricile. Dacă industriei noastre i s-ar scrie istoria pe ultima sută de ani, s-ar vedea că saltul impus de tehnica nouă, frinat decenii peste decenii de capitalism, irumpe în ultimii zece-doisprezece ani. Pe deoparte aceasta se datorește apariției unor noi fabrici, dar foarte mult se datorește transformării fabricilor vechi, dintre care cele mai mari produc zeci și sute de mașini care înainte se importau.

Unele transformări ale acestor unități au comportat investiții de

zeci de milioane, prin construcții de noi hale și echipare cu utilaj modern — dar multe transformări și îmbunătățiri ale producției s-au produs datorită unor perfecționări și inovații venite din masă. Zi de zi s-au introdus procedee și metode noi, care, dacă n-au constituit ultima expresie a tehnicii, au săltat-o, totuși, considerabil. Căci nu numai giganții de metal puși în mișcare de un om ce apasă butoanele unei mese de comandă simbolizează tehnica nouă, ci și toată această mișcare, această ofensivă largă și cuprinzătoare.

În definitiv, ce e mai simplu decât o moară de fărimat cărămidă, un fel de concasor? Dar la turnătorie, la „23 August“, nu era concasor, iar dolomita și nisipul se alegeau după mărimile potrivite, restul fiind înlăturat. „Restul“ însă costa peste două sute de mii de lei anual. Șoroduc, Pârflu și Cioba au construit o moară care a luat nu numai premiul I la un concurs de inovații, dar a și recuperat tot ceea ce înainte se înlătura ca necorespunzător.

Pe lângă un reactor atomic, concasorul poate să pară ca o risniță din epoca de piatră, dar el economisește două sute de mii de lei pe an. Nici o tehnică nu promovează în afara acestei argumentații.

E adevărat că sînt și cazuri cînd economiile nu apar de la început, dar ele apar mai tîrziu, cînd nu te aștepți. Ele pot să intereseze uneori numai clientul, nu și fabrica, dar trebuie să ții seama de ele. De pildă, inginerii delegați ai căilor ferate din Grecia, veniți la uzinele „23 August“ pentru a prelua o comandă de vagoane de marfă, au cerut să se facă o încercare a acoperișurilor în condiții de... furtună. Acoperișul a fost pus pe suporturi și stropit. Dar delegații n-au fost mulțumiți. Ei voiau ploaie și vijelie, fie și fără trăsnete. S-a dat atunci sarcină de proiectare și, după o vreme, a apărut o cuvă mobilă cu furtunuri sub presiune, din care rafalele de apă se năpusteau asupra acoperișului. Tehnica nouă fusese deci introdusă în controlul calității.

Dar, dacă la „vagoane“ ea venise pe calea apei, la cazangerie a sosit purtată de aer. Virolele pentru cisterne erau sudate înainte de a fi curbate, însă sudura se dovedea a fi neomogenă, nu cuprindea bine ambele fețe ale cusăturii. Și atunci un colectiv de ingineri tineri, dintre care unul a studiat în țară (Gh. Maior) iar ceilalți doi în Uniunea Sovietică (Iulius Lupescu și Vasile Velcescu), au imaginat un dispozitiv, pe oft de simplu, pe oft de ingenios; un fel de pernă elastică, ce se umflă la trecerea aerului, presînd pulbera metalică de-a lungul viitoarei cusături, ceea ce duce la omogenizarea sudurii.

Și de astă dată introducerea tehnicii noi aparținea proaspeților absolvenți. Asta se datorește, în bună măsură, faptului că uzina are foarte mult tineret. E tînr inginerul Barbu, autorul mașinii de îndreptat oțelul rotund din colaci, și sînt tineri membrii brigăzii complexe pentru îmbunătățirea calității motorului de 450 C.P. — ingineri de la motoare, sculărie, mecanică, turnătorie

Iată instalația care supune acoperișul vagoanelor la ploi vijelioase, torențiale, asemănătoare furtunilor de la tropice.

fontă proiectări, metalurg-șef, laborator etc. Colaborarea aceasta — inițiată de U.T.M. și având un scop precis — a condus nu numai la furnarea compoziției cuzinetilor cu curenți de înaltă frecvență, dar și la ușurarea considerabilă a motorului. Aci, într-adevăr, tehnica nouă devine „palpabilă” pentru oricine: profilurile unor reperi se vor schimba, ele vor fi mai suple. Motorul, ușurat cu peste un sfert din greutatea lui și având unele piese confecționate din mase plastice, va fi, se poate spune, mai grațios. Iar grația aceasta a mașinilor se traduce totdeauna în mii de tone de metal economisit.

Dar, poate, cel mai mic ca vîrstă dintre inginerii inovatori e constructorul defectoscopului, Ion Simionescu, absolvent al Facultății de electrotehnică din Timișoara, seria '56. Dînsul lucra la aparatele Roentgen care „pi-păiau” sudura și o fotografiau. Pelicula — avînd cam cînzeci de metri pentru fiecare vagon — era examinată de specialiști, care indicau neomogenitățile cusăturii metalice. Porțiunile respective se reparau și — spre a fi din nou controlate — se refotografiau Roentgen. Evident, procedul era sigurei, și costisitor. Dar, între timp, lui Simionescu — care învățase rusește la facultate — i-a căzut în mină „Radiotekhnika na jelezndorojnom transporte” a profesorului V.K. Nelenet. Acolo se găseau scheme generale de defectoscoape, și Ion Simionescu, conducîndu-se după ele, a construit un aparat ușor de mînuit și deosebit de util. Operatorul plimbă o tijă (ca acelea folosite la deminare) deasupra cusăturii și acolo unde cîmpul electric variază datorită neomogenității sudurii, aude în cască pocănituri. El înseamnă locul, care va fi fotografiat prin Roentgen și, apoi, reparat. Procedul economisește ou numai peliculă, dar și mult timp și operații greoaie. Simionescu n-a inventat defectoscopul ca principiu, dar a construit unul pornind de la o schemă didactică și anume, de la una care ținea seama de cea mai nouă

O probă cu defectoscopul, în birou. La defectoscop, autorul — ing. Ion Simionescu.

tehnică (Din păcate, cei ce răspund de controlul respectiv n-au însărcinat vreme îndelungată pe nimeni cu preluarea aparatului și acesta era păstrat de inovator și adus la fața locului de cîte ori trebuia utilizat...)

Uneori, însă, inventatorul nu poate lucra singur sau în colective ce rămîn unite pînă la sfîrșit. Apar disensiuni, sau — de ce să nu le spunem pe nume — „mîncătorii”. Asta s-a întîmplat la turnătorie, unde se punea problema experimentării unui procedeu interesant: turnarea cu fontă globulară. De-a lungul experimentării, ing. Gh. Iorgu — cel care inițiasse procedul și reușise să toarne două lingotiere — și-a văzut inițiativa uzurpată chiar de către aceia ce semnaseră să lucreze cu el. Cabinetul tehnic a intervenit însă la timp și drepturile au fost restabilite. Iar ca dovadă că intervenția a fost utilă, în curînd se vor cunoaște rezultatele acestui procedeu deosebit de modern, care va sălta cu cîteva trepte calitative producția fontei.

... Dolomită, fontă, raze Roentgen, sudură, furtuni artificiale — toate acestea se nasc în mintea inovatorului. Dar se nasc cu ajutorul documentației tehnice. Indienii pueblo nu pot împărtăși experiența lor indienilor montagnais-naskapi din Labrador în ceea ce privește lațul de prins păsări, deoarece nu au publicații de specialitate și nu se pot bizui decît pe propria ingeniozitate. Dar tehnicianul modern are cărți și reviste, pliante și almanahuri și, dacă nu vrea să bată pasul pe loc, trebuie să le consulte. El poate studia în biblioteca tehnică a uzinei: „Sudura electrică automată”, „Schweissen und schmieden”, „Stanki i instrumenti”, „Diesel railway traction”, „Metallurg”, „Iron and steel”, „La métallurgie et la construction mécanique”. Și vin aici Marin Mihalache de la „Sculărie”, Valeriu Pantea de la „Tratament”, Stela Strava de la laborator — peste două mii vizitatori anual, fără a mai socoti pe aceia care apelează la cele 28 de biblioteci de sectoare. Iar documentarista uzinei, Alexandra Haralambie, întocmește fișe bibliografice. Ea merge prin întreprindere și întrebă: „ce problemă vă interesează?” Apoi, după o vreme, prezintă respectivului tehnician un cartonaș pe care sînt trecute titlurile lucrărilor și paginile în care figurează problemele respective. În urma unei astfel de fișe s-a introdus sudarea automată sub strat de flux la vagoanele-cisternă. Nu cele 118 titluri de periodice romînești și străine pot da o noțiune asupra calității documentării uzinei ci, în primul rînd, acest cartonaș cu indicații bibliografice. De altfel, acest lucru e unanim recunoscut, și în decembrie a avut loc aci un schimb de experiență republican cu documentariștii tehnici.

Iar dacă vreodată veți trece prin curtea uzinelor „23 August” în cadrul vreunui din sutele de grupuri de vizitatori, veți auzi la megafone, între „Les maréchères” și „Puti darogă” anunțul: „La biblioteca centrală au sosit „Motoare cu ardere internă”, de Jilțov, și „Desenul de construcții de mașini”.

Și melodiile urmate de anunțurile acestea, în curtea marii uzine vîind de vibrațiile metalului, vor avea o savoare deosebită.

CINE-I

OMUL CU CARTEA?

Fotoreportaj de E. IAROVICI

acă vezi într-o stație de tramvai un om cu ochii într-o carte care nu este un roman senzațional de aventuri, ce-ți spui? O fi profesor. O fi inginer. O fi om de știință...

1. În tramvaiul în care m-am suit, s-a urcat și omul cu cartea. Tot drumul a stat cu ochii pironiți pe paginile ei.

2. Din întâmplare am coborât la aceeași stație. L-am văzut intrând la cabinetul tehnic al uzinelor „23 August”.

3. M-am luat după el. L-am regăsit în bibliotecă. O tovarășă îi traducea tocmai dintr-un articol despre „turnarea de precizie” apărută în ultimul număr al unei reviste străine.

4. Mai tîrziu am aflat că omul cu cartea nu este nici profesor, nici om de știință, nici inginer. Este muncitorul modelar Niculae Chitez, autor al mai multor inovații.

5. Împreună cu Ion Galnistor și Constantin Niculae se preocupă acum de problemele turnării de precizie, procedeu care aduce uzinelor mari economii de materiale și manoperă, contribuind la scăderea prețului de cost.

6. Sînt însă și unele nereușite la turnare pe care nu și le pot explica. De aceea se duc la inginerul Titu Dulămiță, șeful laboratorului central al uzinelor, candidat în științe tehnice, conferențiar la Institutul politehnic din București, care stă la dispoziția muncitorilor și inginerilor pentru a-i ajuta în problemele de producție sau de inovații.

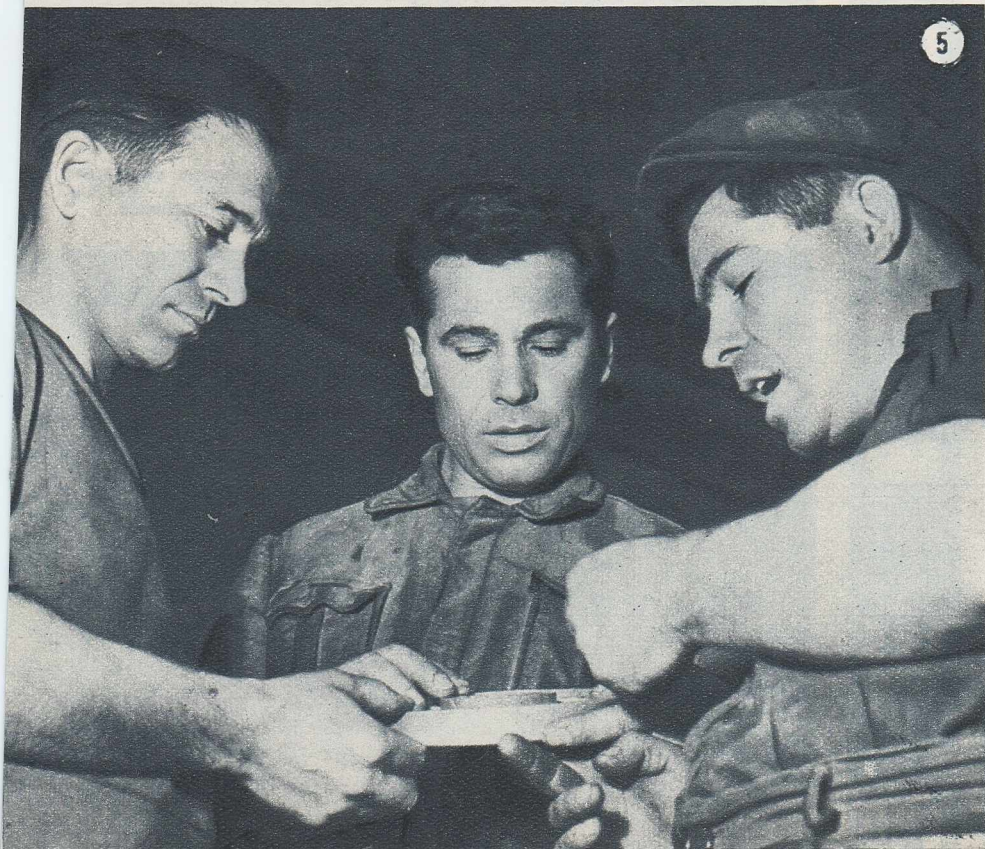
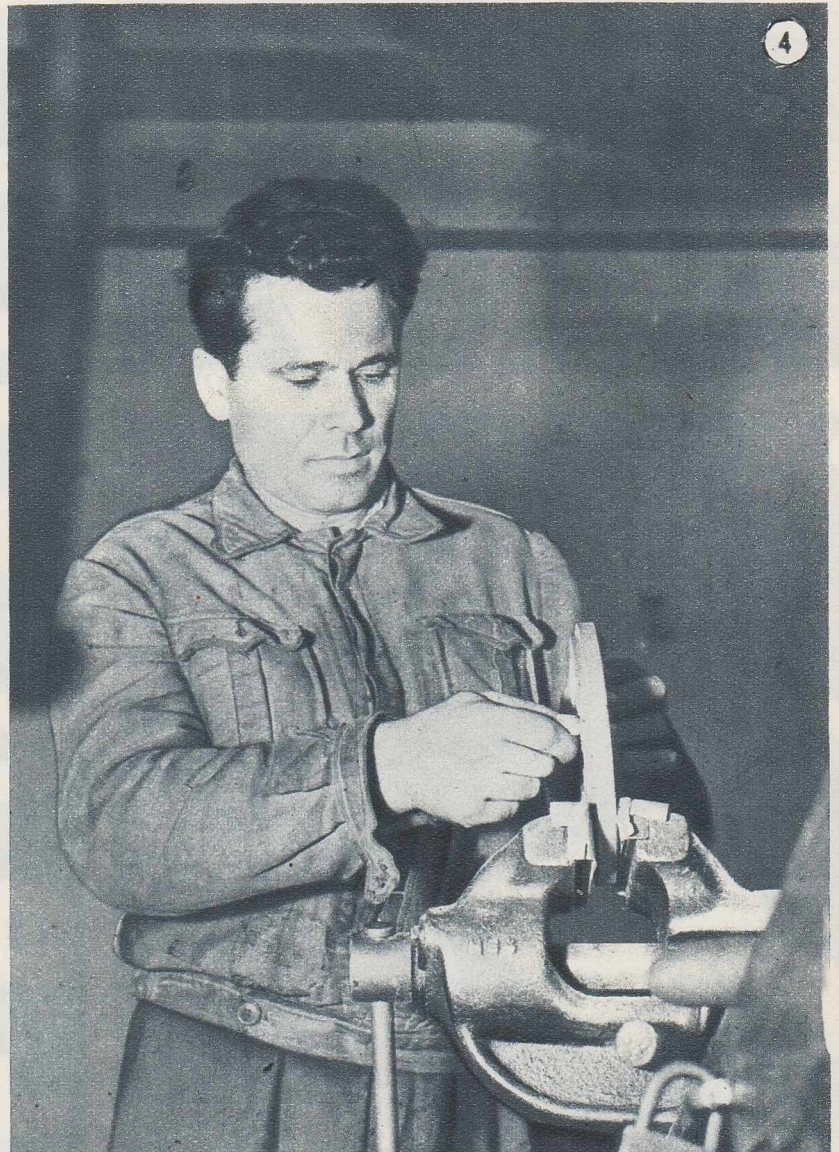
7. Ședințele de comunicări științifice organizate de laboratorul central al uzinei și la care sînt invitați muncitori, tehnicieni și ingineri constituie un mijloc prin care tehnica nouă pătrunde în atelierele uzinei; aceste comunicări sînt legate de îmbunătățirea proceselor tehnologice actuale, pe baza cercetărilor efectuate în laboratorul central. Tovarășii Chitez și Galnistor au fost invitați la această ședință deoarece se discută o problemă în strînsă legătură cu inovația lor.

8. Tovarășul Chitez este cunoscut de bibliotecarul secției ca un pasionat al tehnicii. De aceea, deîndată ce apare vreun material care l-ar putea interesa, i se aduce revista sau cartea chiar la locul de muncă. Ca tovarășul Chitez, bibliotecarul mai are mulți „clienți”.

9. Dar tovarășul Chitez nu păstrează toată știința și experiența pentru dînsul. Lată-l aci ajutîndu-i pe tinerii săi colegi de muncă la o operație mai dificilă.

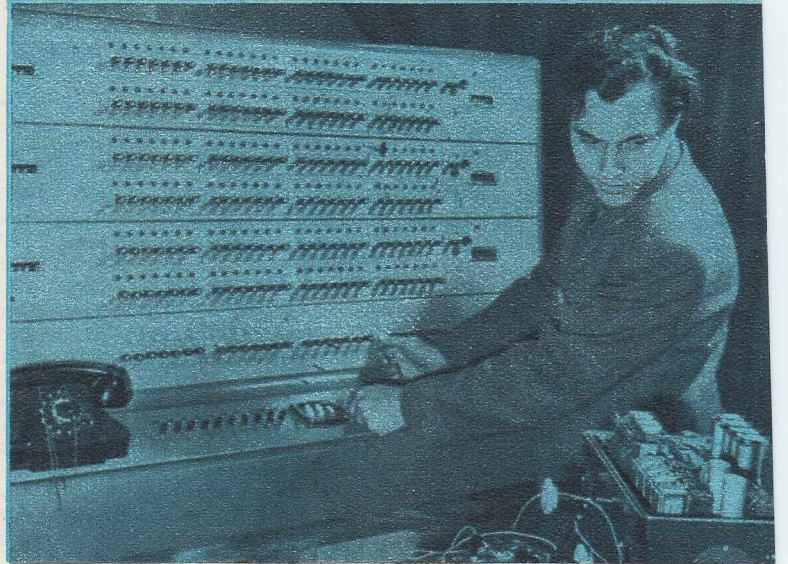
★

Cele de mai sus nu sînt decît o palidă ilustrare a felului în care pătrunde tehnica nouă în procesul de producție. Ca tovarășul Chitez mai sînt încă mii și mii de muncitori care se documentează, citesc, aplică în munca lor tot ceea ce apare mai nou în tehnică. Zilnic se înregistrează noi succese în lupta contra rutinei. Condițiile create de partid și guvern pentru clasa muncitoare au rupt zăgazul necunoașterii, al indiferenței și al rămîinerii în urmă. Este larg deschis drumul pentru tot ce e nou în tehnică.

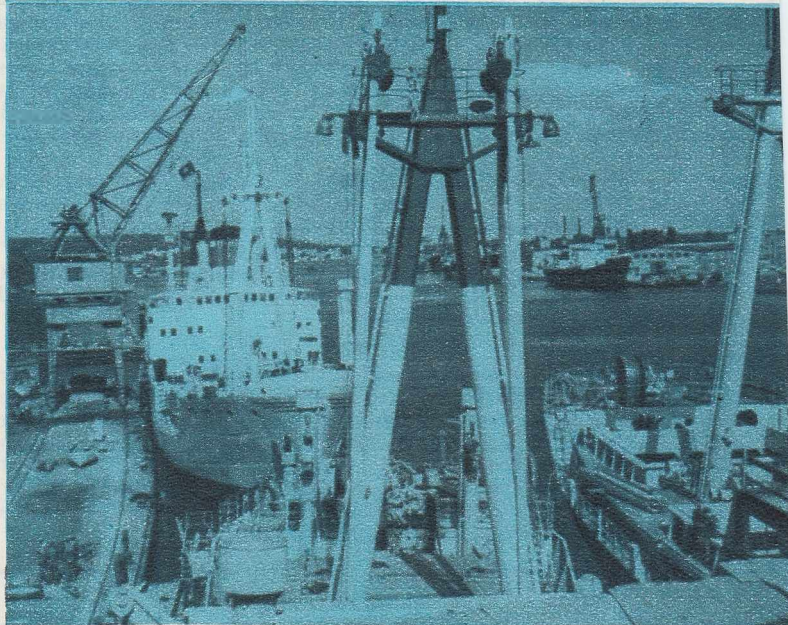

DE LA ELLA LA PAFIFIC

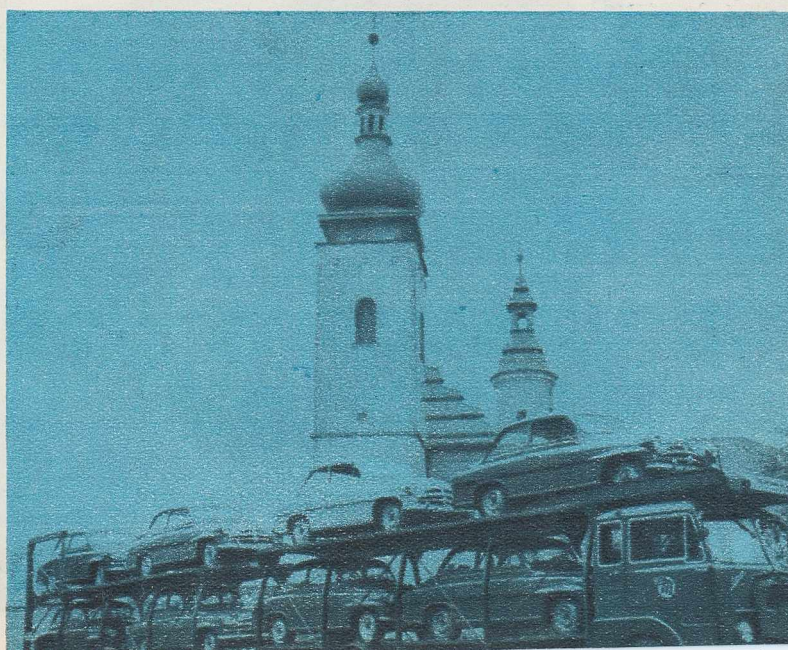

U. R. S. S. A fost creată o instalație telemecanizată de dirijare și supraveghere a funcționării sondelor petrolifere. Pentru fiecare sondă conectată la această instalație pot fi date cinci comenzi. De asemenea, orice defecțiune în funcționarea sondelor este semnalizată automat. Noul sistem telemecanizat poate supraveghea activitatea unui număr de 200 de sonde pe o rază de până la 15 km.

R. P. POLONA. În cinstea celui de-al treilea Congres al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, care va avea loc în luna martie, colectivul șantierelor navale de la Szczecin s-a angajat să dea peste plan un vas maritim. În fotografie: aspect de la șantierul naval din Szczecin.

R. CEHOSLOVACĂ. „Spartak” este noul tip de autoturism cehoslovac produs de uzinele „Skoda”. Iată câteva dintre primele mașini din noul tip, transportate la Praga cu ajutorul unui uriaș autocamion-platăformă.

PUȘKIN

*În noaptea asta-naltă de vară, ca o față,
cînd inelații nouri trec lin pe fața lunii,
îmi amintesc de tine, o, Pușkin, și de casa
în care-am fost, pe Moika, la Leningrad, odată.*

*Acum, lipada-i luna, de mari zăpezi bătută,
păzită doar de cițioa copaci misterioși,
printre-ale căror trunchiuri brumate se strecoară
jobene lungi de umbră și-o sante tăcută.*

*Darcă-a scripit o armă în lună... dar — ecouri
cu palele inele reînviindu-ți chipul,
trec peste fruntea lunii, tăcute ca vecia,
albastre, respirate, suvițele de nouri.*

PE O CARTE DE TĂLMĂCIRI

lui Radu Boureanu

*Oglinzi am vrut să fie aceste foi,
întinse lacuri, pururi ne-nghesate,
adînci, în care duhuri înviate
scînteii să scuture din plete moi.*

*Din oălmășagul luptelor, eroi
și lacrimi și iubiri, amestecate,
să-ți fie cunoscute-n slove noi,
fierbinți și niciodată încețoșate.*

*Să nu răsun în inima ta eu
(deși o, cît aș vrea să nu m-alung!)
ci tălmăcițul, marele Orfeu.*

*Și, poate, atunci, printre-ale lirei dungii
(superba liră-a celui înviate)
zări-vei și pe robul aplecat.*

CAPITALISMULUI

*Ce e Florența crimelor,
a crimelor cu ștreangul, cu pumnalul,
cu otrava
față de lumea voastră?*

*Ce este întregul
Eo Mediu
cu uriașul lui colan de lănci turbate
ca un imens mistreț zbîrlit
față de lumea voastră?*

*Ce este
sălbăticia lui Tamerlan,
care-n galopuri de grîndină
a fîrîit în urma lui Pămîntul
cu pletele în flăcări —
față de recea
sălbăticie
a lumii voastre?*

*Ce este Inchiziția
cu morile-i de fier ce-au măcinat
munți de făină de-oase omenești —
față de grozăviile
dîn lumea voastră?*

Jocuri, doar jocuri, jocuri...

*Surtul, însă — al Zoiei
în fața gîzilor acestui veac
mult mai ceresc e decît al Giocondei.*

*Și chipurile îmbinate-n moarte
al vostru, Julius și Ethel Rosenberg,
neapărate
de-armate
cu căști și cu penaje
urlînd ca mările cu șoimi de spumă
cu mult sînt mai viteze
decît profilurile
trancizilor sublimi
Harmodius și Aristogiton.*

*Față de forța
electrizantă
pe care amintirea
lui Sacco și Vanzetti
ne-o dă în luptă,
ce sînt electricele jeturi
zguduite
de trăsnetele miilor de volți
cu care i-ați ucis?*

Jocuri, doar jocuri, jocuri...

SUPRAVIEȚUITOAREA

lui Yukie Tsuji, victimă a bom-
bardamentului de la Hiroșima

*Se retrăgea oceanul cu fașa spăimîntată,
în timp ce eu, ca valul ce-n chinuri se smulgea
de fărîm, lăstînd în urmă o plajă argintată,
o mai zării, tăcută, cu-n evantai: zîmbea...*

*Mă amăgeam, spunîndu-mi: „Dovestea nu-i a mea...
sînt mii de ani din vremea cînd s-a-nîmplat... odată...
și pe această plajă, de-argintul serii grea,
cel dus fusese altul... iar eu visez doar, iată...”*

*Aproape izbutisem să cred — dar stînd la geam.
în drum spre Yokohama la ea cum mă gîndeam,
oăzui iar evantaiul pal fluturînd departe,*

*zbătîndu-se s-ascundă cu-n filfîlt suav
bîtet chipul grao, de fildes, atîta de bolnav,
al fetei, poate astăzi de mult umbrît de moarte.*

CRINUL

pentru Floricica

*Voi țese pentru tine-un crin mai mic
dîn stele
ori din stele de zăpadă,
un crin pe care-oricînd pot să-l ridic
pînă-n țării
sau pot să-l las să cadă.
De-l zîrlu-n sus, se luminează cerul
și-argint se face bezna grea și fierul
și curg lumini, lumini, încît hamalii
pe umeri trese au ca generalii...
De-l las să pice de pe munte-n vale
se schimbă crinul în zăpadă moale
și e o pînză albă tot înaltul...*

— Și dacă se topește crinul?
— Tesem altul.

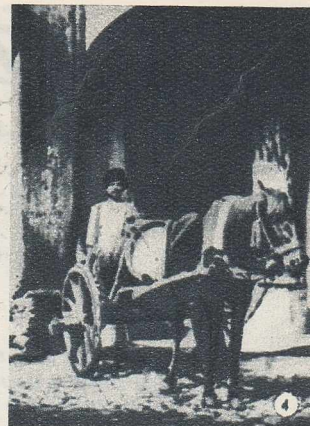
METAMORFOZE

pentru Fo

*Aș fi putut să fiu un pom, sub care
te-ai fi culcat, cînd nu te cunoșteam
și mi-aș fi legănat un ram, lin, ca din
întîmplare
și ochii-ți sărutam.*

*Aș fi putut să fiu o albă coală,
asupra căreia te aplecai tăcut,
și ti-aș fi sărutat, cînd desenai, ma'mura
mîinii goală
lipită de chipu-mi pal și mut.*

*Aș fi putut să fiu un zîd, un zid în umbra
cărui
cu tine-un altul ar fi fost, nu eu...
și m'ar fi fost atît, atît de greu,
c-ai fi oăzut cu groază cum mă năruî...*

Reportajul fotografic pe care-l prezentăm astăzi cititorilor a fost realizat cu aproape o sută de ani în urmă, de Carol Pop de Szathmary. Originar din Cluj, o dragoste furtunoasă pentru o fată din spița Văcăreștilor îl stabilește în Bucureștii anilor 1834 (îl stabilește — vorba vine! — pentru că, de fapt, pictorul colindă neobosit continentele și țările, întorcându-se doar din vreme în vreme la „cartierul său general” din Țara Românească, unde și-a făcut prieteni devotați).

Apariția „dagherotipiei” îl cucerește. Artistul devine un entuziast fotograf profesionist. Și nu trebuie să se creadă că, la jumătatea veacului trecut, o fotografie era un lucru tot atât de lesnicios și accesibil ca și azi. Plăcile fotografice uscate nu fuseseră încă inventate. Fotograful avea în echipamentul său o cameră obscură transportabilă și, puțin înainte de fotografiere, turna pe o placă de sticlă emulsia fotosensibilă. Încă în stare umedă, placa trecea la expunere, apoi imediat la dezvoltare. Se înțelege deci cât de greu era să realizezi niște fotografii cel puțin descifrabile. Este destul să spunem că, aproximativ în anii când Szathmary a realizat fotografiile pe care le reproducem, un alt profesionist al fotografiei, Brisson, orind să facă doar trei fotografii pe Mont Blanc, a trebuit să organizeze, pentru transportarea utilajului fotografic necesar, o adevărată expediție cu 25 de hamali.

Ca fotograf, Szathmary dovedește o cunoaștere desăvârșită a procedurilor tehnice din vremea sa, un gust rafinat de artist, ingeniozitate, originalitate. Nu degeaba, la 16 octombrie 1863, Szathmary este numit pictor și fotograf al casei lui Al. Ioan Cuza, la curtea căruia se bucură de mare favoare, fiind luat de domn chiar și în călătoriile sale la Stambul.

BUCUREȘTII ÎN VREMEA LUI CUZA

Imaginile pe care le reproducem fac parte dintr-un album de fotografii făcute de Szathmary și dăruit de artist doamnei Elena Cuza. Albumul se află în păstrarea Bibliotecii Academiei R.P.R. (fotografia 1). Nu s-a menționat data realizării fotografiilor, așa încât imaginile trebuie încadrate între sfârșitul anului 1863 și începutul lui 1866. Interesant este că Szathmary n-a ales, din Bucureștii celor 80 de mahalale și 627 biserici și curți boierești, fața strălucitoare a orașului, a cărui administrație începuse deja să aibă preocupări de modernizare. N-a ales pentru albumul său de „suvénire” șoseaua largă pe care treceau la promenadă echipele strălucitoare ale protipendadei, n-a ales trăsurile de la Binder sau luxuasa cofetărie a lui Boissier. El și-a îndreptat atenția spre încălceala de străzi cotite, strimțe, fără trotuare, spre piețele în care pulsa viața târgoveților și oamenilor de rînd.

Iată, în fotografia 2, o imagine a Dîmboviței, prinșă aproape de str. Craiovei. Gîrla străbătea orașul într-un curs atît de sinuos, cu poduri atît de dese, aruncate de pe un mal pe celălalt, încît se întîmpla de multe ori ca trecătorul să-și piardă orientarea și să nu mai știe pe care mal se află. Se văd casele, care se prăvăleau parcă în apa

riului, cu podețe și prispe.

Mai favorizați de soartă erau cei care locuiau pe străzile din jurul Dîmboviței. Iată, în fotografia nr. 3, o imagine a unei străzi care dă drept către biserica Sfîntul Gheorghe. Podurile au și fost înlocuite cu pavaj de piatră. Casele sînt înalte, solide, cu etaj, unele chiar cu două caturi. La parter, prăvăliile își ascund vitrinele sub umbrare de pinză. În fotografia 4, un personaj important al Bucureștilor de acum un veac: sacagiul.

Alături (foto 5), puteți vedea un alt negustor care făcea dever mare cu deosebire în zilele de arșiță ale lunii lui Cuptor: bragagiul. Un micuț bucureștean care, dacă mai trăiește și azi a trecut de 110 ani, se delectează cu o cană de bragă. Lăptăreasa (foto 6), un personaj care ne mai frecventează și astăzi domiciliul, a prăejuit fotoreporterului nostru un alt portret. Din ciubărul de lemn, cana cu lapte va ajunge lesne și aproximativ igienic în farfuria jupîniței. În sfîrșit, iată iaurgiul (foto 7), și halvagiul (foto 8), ambii dispăruți de mult din configurația negotului nostru.

Tîrgul Moșilor, eveniment de seamă în Bucureștii anilor 1860, l-a inspirat pe artist în fotografia nr. 9.

După cum vedeți, fotografii curții lui Cuza-Vodă

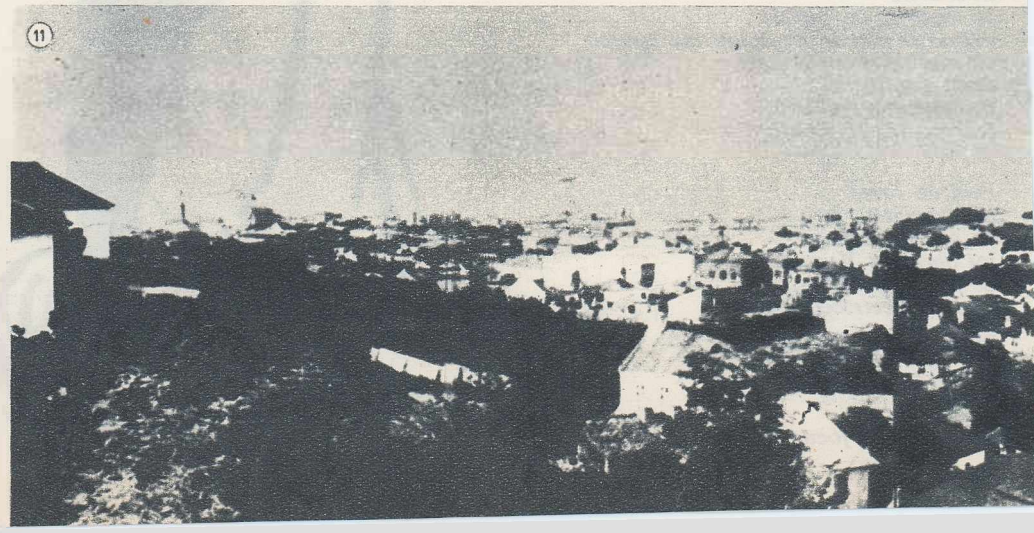
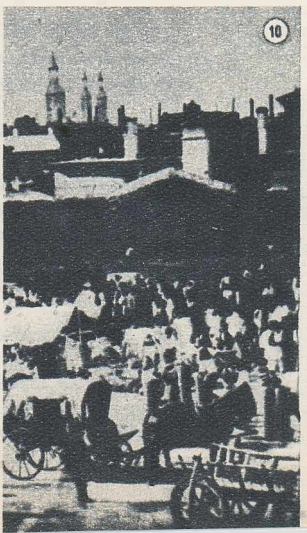
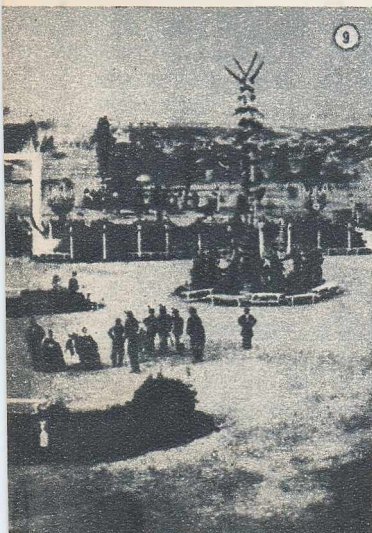
a prins poarta, împodobită festiv, a tîrgului. În prim-plan, un grup de ferecheși roșiori urmăresc cu privirea cîteva frumuseți bucureștene în crinoline umflațe și însoțite de un sobru „jupon Dumitrache”.

În imaginea nr. 10 priviți un plan general al pieții de acum un secol, carele cu coviltire, furnicarul de vînzători și cumpărători, barăcile și maghernițele prăvăliilor și, în fund, turlele ascuțite ale agiei.

Vă prezentăm, în sfîrșit, o interesantă vedere generală (foto 11) realizată de artist din trei plăci fotografice. Pe poză, se văd clădirile mai importante ale Bucureștiiului de acum un secol: turnul agiei, Teatrul Național, bisericile Sărin-dar, Zlătari, Sfîntul Dumitru, Sfîntul Nicolae, Sf. Apostoli, Sf. Spiridon și Mitropolia.

Entuziastul practicant al „dagherotipiei” de la anul 1863 ne-a lăsat o colecție prețioasă de mărturii fotografice ale Bucureștiiului din miezul veacului trecut. Alături de precursorul său, Ludwig Angerer, și de pionierii artei fotografice care i-au urmat bucurîndu-se de sprijinul unui domnitor luminat ca Al. Ioan Cuza, marele pictor a contribuit și el la imortalizarea unor imagini vii din istoria Bucureștiiului.

T. CARANFIL

LADY DOCKER

SCANDAL ÎN „LUMEA BUNĂ”

ȘI ofensa... princiara

De necrezut! Și, totuși, așa e: lady Docker a fost ofensată! Judecați și dumneavoastră: să îi o persoană de viță aleasă și să nu-l poți lua pe propriul tău fiu la un botez pentru care nu te-ai zgircit la darurile cuvenite! Să îi, adică, o lady Docker, și, fiului tău să i se trîntească ușa în nas! Și asta pe motiv că au fost invitați numai mama și tata, nu și fiul! Dar cu micuțul, care abia merge pe 20 de primăveri, ce să facem? Să-l lăsăm singur acasă, la Londra, cu slugile? Aici, barem, la botez, dragălașul tot ar mai fi făcut un rock and-roll cu fetele, ar mai fi ciocnit un păhărel de whisky, ar mai fi învățat la ruletă — în sfârșit: s-ar mai fi distrat micuțul!...

Prin urmare, e clar că ofensa e dublă. Mai întâi, fiindcă pe invitație nu s-a specificat: „cu băiatul”, ori măcar, așa, în genere: „c.o.f.” (cu onor familia). Apoi, fiindcă, deși mămica a trecut peste această necuviincioasă scăpare din vedere și și-a adus, totuși, odrasla, majordomul a respins de la ușă înalta progenitură așa cum ai respinge un cec fără acoperire.

Se mai poate mira cineva că de-aici a izbucnit scandalul? Căci a izbucnit scandal. Presa occidentală pare că și-a suspendat respirația în ce privește alte probleme la ordinea zilei, pentru ca să ne explice, pe coloane întregi, cu poze, cum a fost ofensată lady Docker. Că tot felul de oficialități occidentale fac declarații războinice, că în strimtoarea Taiwan continuă provocările ciankaișiste, astea se pot trece sub tăcere. Niște mofturi. Grav, mult mai grav, ba chiar foarte grav și, deci, vrednic a fi relatat cu amănunte, e scandalul de la Monaco.

În adevăr, îți stă mîntea în loc! Cînd toată lumea știe că niciodată un prinț nu s-a certat cu o lady, precum și viceversa, stai și te întrebi de ce, de data asta, s-au certat. Și s-ar putea spune — deși termenul nu se potrivește înalțelor sfere aristocratice — că s-au certat mitocănește.

La mijloc nu poate fi decît un ghinion, o distracție a providenței. Îl puse naiba pe prințul Albert să se nască. Prințul Albert este proaspătul fiu al prințului de Monaco, Rainier al III-lea, și al soției sale, fosta stea de cinema Grace Kelly. O dată născut, Albert a trebuit să fie botezat. Iar cînd faci botez, trebuie să ai și invitați. Mai ales cînd ești casă mare. Printre invitați trebuie să fie negreșit și lady Norah Docker cu soțul ei, Sir Bernard. Negreșit, fiindcă: 1) soții Docker sînt miliardari; 2) lady Docker este campioana țicnelilor extravagante; 3) o parte din miliarde le cheltuiește de mai mulți ani la cazinoul din Monaco.

Și, cu toate acestea, Lance, fiul lor, este pofțit afară.

Momentul e redat, în toată semnificația lui, de către *Corriere*

della sera, după cum urmează: „...Incidentul are repercusiune aproape internațională și e de o gravitate fără precedent”.

Mama, ofensată și îndurerată, a luat poziție. A declarat că „Monaco e o spe-luncă murdară” — în care ea (asta a uitat-o) a venit ani de-a rîndul ca să petreacă — și, plină de indignare, a sfîșiat un steguleț cu culorile naționale ale principatului. După care s-a dus, împreună cu „micuțul”, la cazinou, unde a dansat cu frenezie și unde a lăsat cîteva milioane la baccara, drept suvenir îndoliat. Toate astea, ca să-și aline durerea și inima jignită. Și ne putem închipui ce înseamnă o inimă de miliardară, mai ales cînd e jignită!

Aflîndu-se însă la palatul princiar despre expresia neadevătată a lady-ei Norah și despre ferfenițirea steagului, prințul Rainier al III-lea a dat ordin ca nobila doamnă să fie expulzată. Ceea ce s-a și făcut.

Dar cum e cu puțință? Lady Docker are un yacht care a costat 500.000.000 de franci; are un automobil „Daimler” cu aripile de aur și împodobit cu opt mii de stele aurite, care a costat douăzeci și cinci de milioane; are două mașini, una îmbrăcată în argint curat, iar cealaltă tapisată cu piele de zebra, avînd în interior un serviciu de lichior care, numai el, costă cîteva milioane; de asemenea, lady Docker pierde în fiecare an la cazinoul din Monaco cîteva zeci de alte milioane. Oare asemenea doamnă șic — care, pe deasupra, știe să danseze frenetic și să bea whisky așijderea — n-are dreptul să facă ce pofteste?! Atunci unde mai e siguranța pe care și-o dau miliardele? Și, apoi, să fie expulzată? Vasăzică, miliardele nu mai fac nici două parale? Tot rămîne omul nelămurit și înmărmurit.

În privința asta, nu mă rabdă inima să nu reproduc ceea ce scria „Daily Sketch” sub pana nemuritoare a aceluia care semnează *Candidus*. Zice purissimul:

„Este greu să spui care din aceste două personalități va ieși mai discreditată din această întâmplare. Dacă lady Norah s-a comportat într-un mod puțin demn, principele Rainier a acționat ca un erou de operetă eduardiană. El a uitat — mai zice *Candidus* — că Monaco își datorează situația în bună măsură unor bogătași ca soții Docker, care joacă și-și risipesc averea în principat. Se spune că el (prințul) ar fi un om de caracter. Dacă așa este, ar trebui să fie atent să nu se expună ridicolului. Majoritatea oamenilor sînt dispuși să-l trateze, pe el și regatul lui de zahăr, cu minimum de respect: numai să nu-și vîre în cap că este un *Gingis-Han*”.

Trebuie să recunoști că „Daily Sketch” are dreptate: cînd ești prinț de caracter, trebuie să știi bine cine-și pierde averea în principat și cine nu. Numai dacă și-a luat Dumnezeu mințile poți tu, prinț de Monaco, să lași o lady Docker să-și risipească milioanele aiurea decît în principatul tău.

Dar lady Docker nu va lăsa mojiția princiara neplătită. Da, ea va plăti din miliardele ei presa „liberă” pentru ca să dezlănțuie o campanie nu numai împotriva prințului, ci și împotriva principesei, fosta stea Grace Kelly. Presa va trebui să arate că nașterea micuțului Albert, la al cărui botez au fost pofțiți — fără odraslă — soții Docker, n-a fost, de fapt, o distracție a providenței, ci... un calcul financiar. Căci — se știe — Grace Kelly mai e și acum legată cu casa „Metro Goldwin Mayer” printr-un contract care o obligă să turneze cel puțin un film pe an. Dacă n-o face, atunci e silită să plătească vreo 500 de milioane de lire italiene. Și nu-i scutită de această penalitate decît în caz de forță majoră, cum ar fi sarcina, nașterea, alăptarea. Devenită principesă de Monaco, fosta stea cu contract în vigoare nu mai poate rămîne actriță de cinematograf. Nu-i de demnitatea ei de alteță. Dar nici daune nu-i dă mina să plătească. Atunci, naștem copil după copil. Duiosă maternitate economico-financiară!

Așadar, presa, plătită de lady Docker, va sublinia că cei doi copilași de pînă acum ai perechii princiare de Monaco au făcut înalților părinți o economie de un miliard de lire. Asta va demonstra meschinăria și turpitudinea celor care și-au permis s-o expulzeze pe lady Docker și-o va unge pe suflet în chip de satisfacție. Cogeamite miliardele și bîzdicurile pe care le nasc nu pot fi terfelite!

În ce mă privește, m-am zbatut zi și noapte cu gîndul să aflu cum de s-a ajuns aici și cum de și-a pierdut Rainier al III-lea mîntea lui princiară, și mi se pare c-am găsit.

De cîtăva vreme, omul nostru are mari necazuri. Firește, nu vorbesc de faptul că poporul monegasc cere cu stăruință reformarea democratică a principatului. De așa ceva se poate face abstracție cîtă vreme te susțin puterile capitaliste occidentale. Însă necazurile adevărate i le face Simon Rey. Dumnealui vrea

să fie cumnat alteței sale. E logodit cu prințesa Antoineta, sora lui Rainier, și vrea să facă și nuntă. Or, prințul nu-și dă consimțămîntul. Ar fi o căsătorie morganatică. Adică o pată pe blazon. În fața acestei opoziții, ce și-o fi zis Simon Rey, care-i șeful partidului reacționar? „Tu, prinț de Monaco, ai putut să iei de nevastă o artistă de cinematograf — și eu, șef de partid, n-am voie să iau o prințesă? Lasă că-ți arăt eu țiel!” Zis și făcut. Pînă mai ieri susținător al coroanei princiare, Simon Rey a început acum să agite poporul în favoarea unor reforme și împotriva dictaturii lui Rainier.

E la mîntea cocoșului că, avînd asemenea necazuri pe cap, poți merge pînă acolo încît s-o expulzezi pe lady Docker. Eu, unul, îl înțeleg perfect.

Totuși, păcat de cazinou! Mai ales că — vorba lui „*Corriere della sera*”: „vor fi repercusiuni aproape internaționale!”

Și, astfel, iată de ce și de cîte le arde dumnealor!...

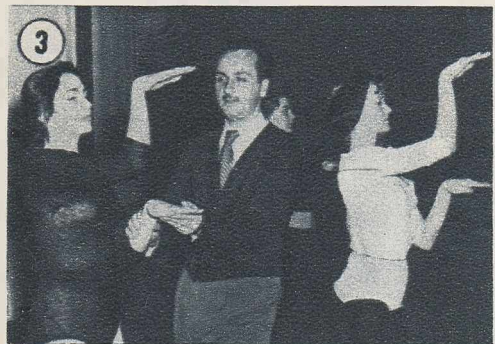
Lascăr SEBASTIAN

Lady Docker dansînd „Jitterburg”, ca să uite de ofensa ce i-a fost adusă de... „mitocănila princiara”.

COLABORARE RODNICĂ

Un rol deosebit de important în dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare dintre țara noastră și Republica Populară Polonă l-a avut în ultimii zece ani Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre R.P.R. și R. P. Polonă, semnat la 26 ianuarie 1949. Fotografiiile noastre redau câteva cimpurile ale colaborării culturale și sportive din cadrul relațiilor multilaterale romino-polone.

1. Aspect de la Expoziția deschisă la București cu prilejul aniversării a 40 de ani de la crearea Partidului Comunist din Polonia. 2. În cadrul schimburilor culturale, un grup de cineaști români au făcut o vizită în R.P. Polonă. Iată-i pe reprezentanții cinematografiei noastre într-o discuție amicală cu colegii și prietenii polonezi la Casa Ziaristilor din Varșovia. 3. Regizorul George Teodorescu de la Teatrul de Operă și Balet al R.P.R. a montat pe scena operii din Varșovia opera „Aida”. În fotografie: un moment din timpul uneia din repetiții. 4. Fază din întâlnirea de baschet dintre echipele feminine „Gwardia” din Varșovia și „Progresul” București.

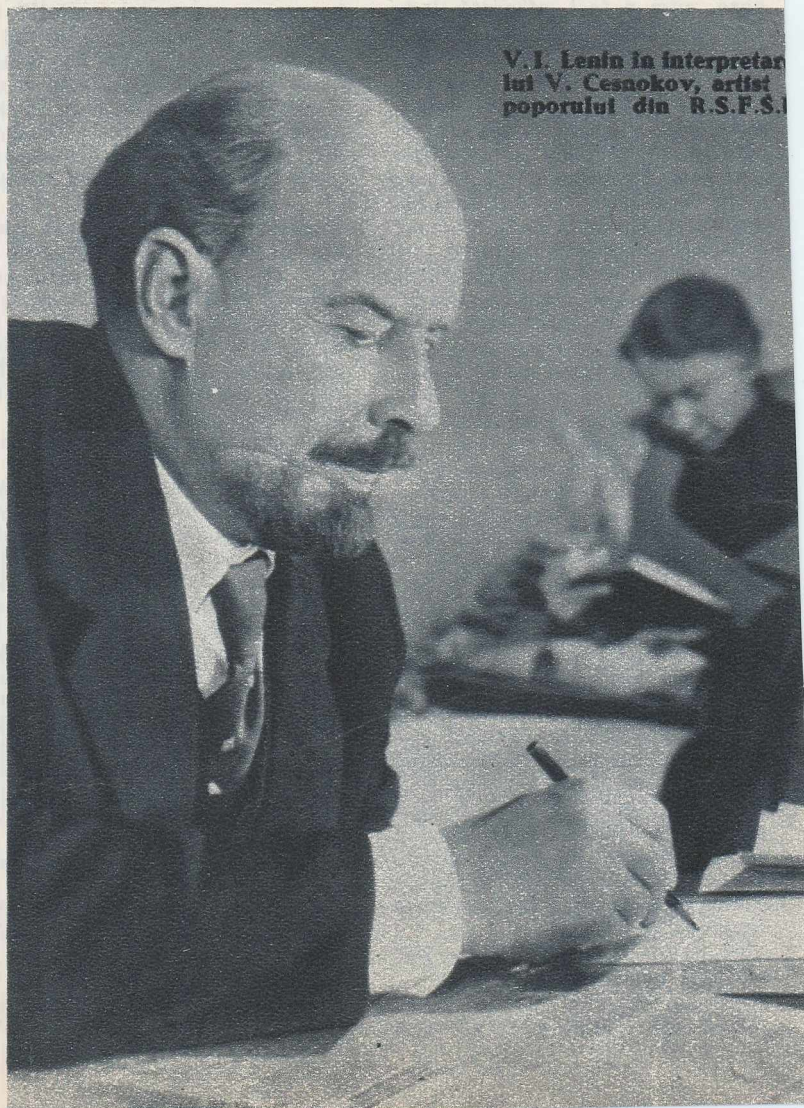
ÎN ZILELE FIERBINTI DE IARNĂ

Aș dori să văd cartea aceasta difuzată în milioane de exemplare și tradusă în toate limbile, deoarece dă o expunere veridică, extraordinar de viu scrisă, a evenimentelor atât de importante pentru înțelegerea a ceea ce este revoluția proletară și dictatura proletariatului”. Cuvintele de mai sus îi aparțin lui Vladimir Ilici, iar cartea ce face obiectul unor asemenea aprecieri este „Zece zile care au zguduit lumea”, scrisă de gazetarul american John Reed.

La trei decenii de când frazele acestea au fost așternute drept prefață la ediția americană a cărții, însemnările lui Reed călătoresc în întreaga lume nu numai în paginile volumului tipărit, ci și în imagini cinematografice: studiourile din Leningrad au încredințat cunoscutului regizor Serghei Vasiliev transpunerea în limbajul plasticii însuflețite a acestei cronici a Revoluției. Împreună cu Nikolai Otten, coautorul scenariului, Vasiliev a selecționat riguros materialul faptic atât de abundent al cărții, în funcție de principiul care a dominat concep-

ția filmului: conflictul dramatic se polarizează din însuși dramatismul intens al evenimentelor din zilele lui Octombrie, „eventamente mult mai pasionale decât oricare operă despre viața unor personaje inventate, și care istoria nu este decât un simplu cadru istoric”, după cum mărturisea Otten. Filmul, lipsit aproape în întregime de ficțiune, căpătat tonul cronicii istorice a documentarului fidel, fără a pierde prin aceasta valoarea de prețios fapt artistic. Iar auto lui s-au subordonat atât de perfect acestei concepții, încât chiar atunci când au reconstituit arimate scene istorice, aducându-le contribuții personale la realizarea dialogurilor, aceasta nu simte aproape de loc.

În mod firesc, una din problemele cele mai însemnate și dificile ale filmului a constituit crearea artistică a figurii marelui Lenin, care trebuia arătată plenitudinea personalității sale de conducător al Revoluției. Existau interpreți talentați care mai realizaseră scenic Lenin: Șciukin și Strauh a în acest sens, merite de neconten-

La Smolnit, in încăperea modestă ce-i servea lui Lenin drept locuință, s-a adunat Comitetul Militar Revoluționar (scenă din filmul „In zilele lui Octombrie“).

lat. Totuși, Vasiliev nu s-a mulțumit cu ceea ce se obținuse până atunci și a repetat rolul lui Lenin cu șaisprezece actori. Alegerea s-a oprit în cele din urmă asupra actorului leningrădean V. Cesnokov, care a adus elemente noi în interpretarea chipului lui Vladimir Ilici: mai puțin preocupat de asemănarea fizică și urmărind, îndeosebi, asemănarea lăuntrică, pătrunderea spiritului atât de viu al lui Lenin, Cesnokov a izbutit să redea marele său talent de organizator al maselor muncitoare, inteligența și perspicacitatea sa neobișnuite, dragostea și puternica sa încredere în popor.

Pentru a găsi interpreta potrivită rolului Nadejdei Krupskaja, realizatorii filmului au colindat șase luni prin teatrele țării, făcând pretutindeni probe, repetiții, în-

cercări. Și, se pare că nu au fost zadarnice căutările lor: actrița Vladlena Brenner, din Petrozavodsk, creează cu multă finețe și adâncime personajul Krupskajei.

Nu lipsesc din film nici reprezentanții lumii ce se opun, cu ură sălbatică, înnoirilor revoluționare. O galerie întreagă de portrete individualizate artistic se perindă sub ochii noștri: îi vedem pe Kerenski sau pe colonelul Polkovnikov, pe Savinkov și pe Rodzianko realizați actoricește cu puternice nuanțe satirice. Intensitatea dramatică a filmului rezultă și din faptul că aparatul de filmat ne introduce — prin secvențe scurte, montate într-o succesiune rapidă, plină de trepidăție — când în tabăra revoluției, unde vedem masele poporului și pe conducătorii săi

pregătindu-se pentru insurecție, când în cea a burgheziei imperialiste ruse, care se opune aprig Revoluției. Filmul „In zilele lui Octombrie“ devine astfel un film despre masele muncitoare revoluționare și partidul lor, reînviind o pagină din istoria Marii Revoluții Socialiste.

Nici figura lui John Reed nu lipsește din film: actorul A. Fedorinov îi dă locul și amploarea psihologică cuvenite acestui american cinstit, comentator pasionat și sincer al evenimentelor pe care le-a trăit el însuși. Prin punctul de vedere al lui Reed este sintetizată poziția oamenilor progresiști din străinătate față de Revoluție: de aici și nuanța de simbol pe care personajul o capătă cîteodată, fără a pierde amănunțele concrete, vii, ale personali-

tății sale. Fedorinov s-a condus după aprecierea pe care, cîndva Krupskaja a făcut-o asupra lui Reed: „John Reed n-a fost un observator indiferent, ci un revoluționar înflăcărat, un comunist care a înțeles sensul evenimentelor, sensul măreței lupte. Această înțelegere i-a dat acea acuitate de viziune fără de care nu s-ar fi putut scrie o asemenea carte“.

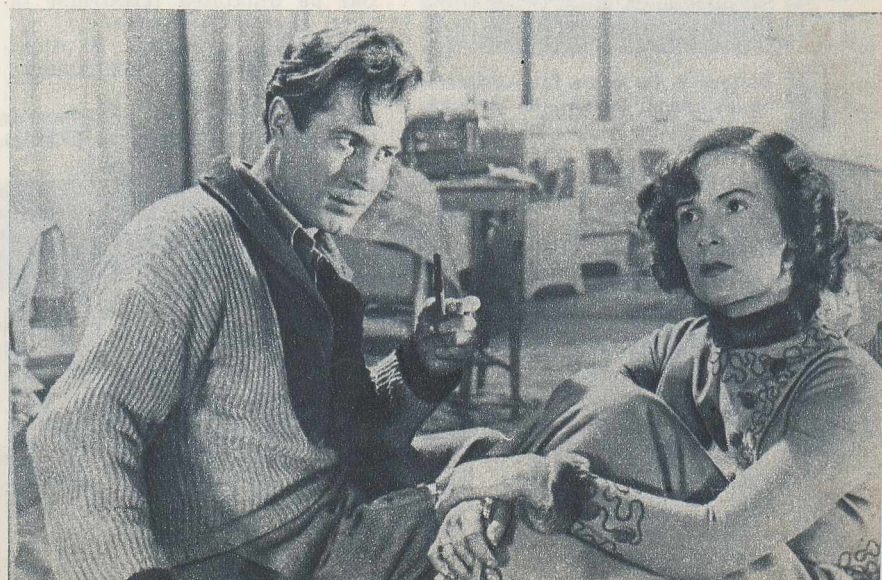
Această înțelegere adîncă — am spune noi — căreia i s-a adăugat sufletul mare al omului sovietic și uriașele sale relizări din cele peste patru decenii de la Revoluție, au dat autorilor filmului, creat după cartea lui Reed acea acuitate necesară unei cronici cinematografice a „Zilelor lui Octombrie“.

Sanda FAUR-DIMA

Filmul lui Serghei Vasiliev reinvie și noaptea de 24-25 Octombrie cînd într-una din camerele Palatului de Iarnă se cuibăriseră membrii Guvernului Provizoriu.

Petersburg 1917. Iată-ne în locuința curajoșului ziarist american John Reed (interpretat de A. Fedorinov) și a soției sale, Luise Bryant (G. Vodeanîkai).

e nevastă-mea, zău! Dacă vă spun!... Pe ea o aștept. Numai că n-a sosit încă. Mi-a scris că vine cu 14,20. Se vede treaba c-a întârziat... Aș, nu trenul. Ce, te potrivești?! Nevastă-mea a întârziat. Da, da, asta e: a pierdut trenul. Dacă m-asculta pe mine, lua aerodinamul. Sau avionul. Nu-și pierde zece ceasuri pe drum. Eh, dar te pui cu nevastă-mea! Acum, sigur că vine cu acceleratul de 16... Brrr!

— Tovarășe ospătar, mai adu-mi un ceai! Unul fierbinte, c-am înghețat pe peron!... „Atențiune, atențiune! Trenul de persoane 7004 sosește în gară la linia a treia... Atențiune, trenul accelerat 331 pleacă peste cinci minute...”

Un grup de tineri de la uzinele „Mao Tze-dun”, cu schiuri și rucsacuri, au intrat să se încălzească. Pe câțiva dintre ei ti cu-

— Așaaa, frumos... Și căciulița, fularul... S-arăți gigea când vine ma'mare...

Un tren tocmai pleacă. Vagoanele defilează încet de-a lungul peronului. La ferestre — capete, mâini, batiste și cite o recomandare amintită în ultima clipă: — ...și lu' Georgică, lu' nea Pandele... la toți, auziși?

Alta: „Devizul 4367, notează-ți...”

Sau: „Dă o fugă și pînă la șantier, vezi...”

Acceleratul de Craiova a tras la peron... Locomotiva improașcă aburi lăptoși. Hamalii se bulucesc

Un tren accelerat intră în gară. Tinăra mea aleargă de-lungul vagoanelor („Ah, ce fiși cu dragostea asta!” — oftez).

— Atențiune! Feriți, vă rog Căruciorul cu colete ocolește cu acrobatică pricepere grupuri, bagaje.

A sosit trenul de Craiova.

Și Gospodăria agricolă colectivă „Pionierul” din comuna Poiana e prezentă, prin colectivității Gheorghede Dumitru și Stanciu Ion, veniți cu treburi la minister.

Uniformă de miner, bună dispoziție... Ați ghicit! E tovarășul Falup Valentin de la salina Ocna-Dej.

Ticușor e la prima lui călătorie (între două trenuri, în salonul „Mama și copilul”).

nosc. Dar n-am timp să stau acum de vorbă. Golesc dintr-o sorbitură paharele și dau fuga pe peron.

...16,00. Cum?... Nu! Nici cu asta n-a venit. Uite, așa mă fierbe dumneaei!... Și acasă, daaa! Mă face s-o aștept cu ceasurile. Ce să fac? Să mai aștept? N-am încotro! Dacă n-a venit pînă acum, cu ăla de 18 vine sigur. Excluz să nu vină astăzi. Mi-ar fi telefonat, nu? Ei, dar ce te faci pînă atunci?...

Mă plimb nerăbdător de colo-colo. Persoanele sînt pline, arhipline, ticsite...

Călătorii grăbiți, sosiți în ultimul minut, aleargă încoace și-n colo. Își caută vagonul. Alții au venit să-și întîmpine prietenii, rudele. Se uită în toate părțile. Sar pe dinaintea ferestrelor lăstate. Îi strigă pe nume...

La sosire, o mamă își dădăsețe odorul. Îi face ultimele... retușuri.

Un grup de tehnicieni și ingineri de la Ministerul Petrolului și Chimiei, ↓ în drum spre Afganistan.

pe scări. Pe deasupra mulțimii plutesc, într-un neconțenit du-tينو, căciuli înalte, geamantane, coșuri de nuiele și boccele.

— ...Să nu care cumva să nu-mi scrieți! S-aude, mă, băieți?

Iată, desigur, pe cineva care-și conduce copiii! — gîndesc. Și mă întorc, din curiozitate. Rămîn nițelul contrariat. Lîngă trenul de Sibiu, un locotenent-major strînge pe rînd mîinile celor douăzeci și ceva de... copii (permisionari din compania sa, desigur) pe care i-a condus la gară.

Am o idee. Ca să-mi omor uritul, să încerc să identific după anumite gesturi și particularități persoanele de pe peron.

Să luăm, de pildă, tinăra de colo! Pun rămășag că-și așteaptă logodnicul. Prea își consultă nerăbdătoare ceasornicul-brătară. Și mereu își netezește pieptănătura și cutele paltonului. Poftim: iar se uită în oglindă!

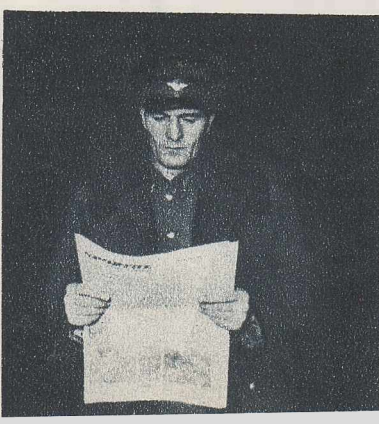
— Mămico! Dragă mămico! — se desprinde un glas copilăros de subțire.

Și-n clipa următoare, fata de care v-am vorbit sare de gîtul unei femei între două vîrste, care tocmai coboară. Un ceferist, însoțitorul vagonului, îi ajută să dea jos bagajele.

De la el aflu că noua sosită se numește Elena Stroescu, țărancă din comuna Fedeleșoiu (raionul R. Vîlcea) și a venit să-și vadă fata, pe Stroescu Elena, studentă în anul II la Institutul „Maxim Gorki” (vedeți c-am ghicit?...).

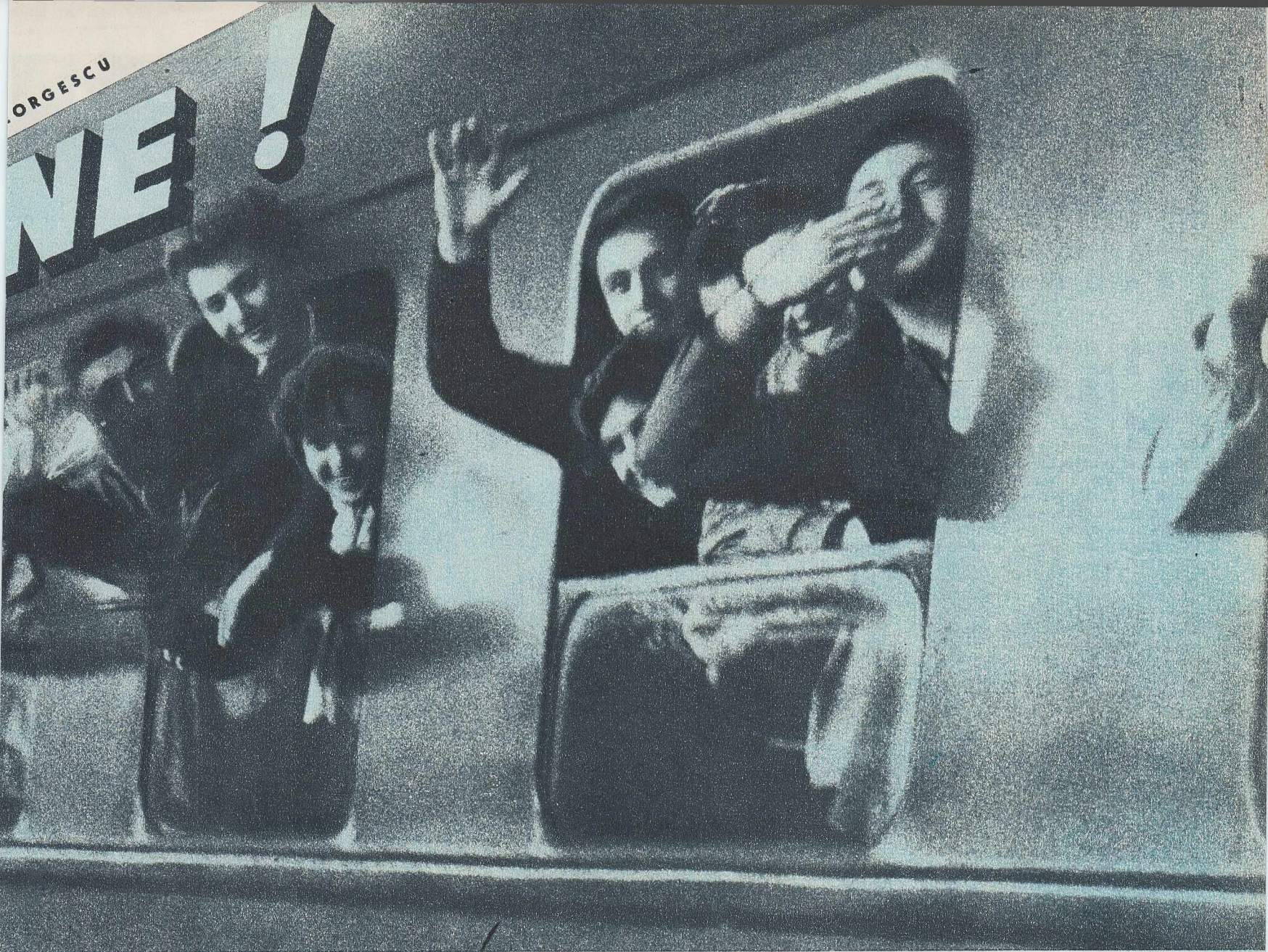
Ia să vedem altul! Uniformă de miner... bună dispoziție, proaspăt bărbierit... În capul peronului îl așteaptă un frate sau, cam așa ceva... Mda, trebuie să fie un miner care a venit să-și petreacă în București concediul... Dar... e altceva, pare-se... E artificierul fruntaș Falup Valen-

— Vă spun eu, fraților! La Căminul alpin e și mai bine!...

Luni dimineața pe peron: ce-o fi făcut ieri „Rapid” cu „Știința”-Cluj?

ORGESCU

tin de la salina Ocna-Dej, chemat la Direcția generală a exploa-
tărilor miniere pentru a expune
unele date în legătură cu metoda
de pușcare „Millsecund“. Amă-
nunțele mi le dă tovarășul ingi-
ner Lăpușan Vasile din minister,
care-l așteaptă la capătul pero-
nului (ghiceam eu, nu-i vorbă,
și singur. Ce, nu?).

Investigația devine din ce în
ce mai interesantă. Știți, totul
e să ai fler. Ca Holmes. Costu-
mul, gestul, figura... toate se adu-
nă într-o aromă care nu înșală...

Altul! Pe cine mai vreți să-l
ghicesc?... Stați! Uite, tovarășul
de acolo! Tovarășul acela care
aleargă să prindă aerodinamul
de Constanța! Înalt, subțire,
frunte boltită... E șeful secției
„fructe“ de la „Fruct-Export“.
Se duce la Tulcea pentru pre-
luări de fructe de la G.A.C.-
Niculitel. Băiat bun. Dacă vreți,
vă spun și cum îl cheamă: Tudor

Marin (sîntem vecini de aparta-
ment în blocurile din Calea Ale-
xandriei).

...21,15. N-a venit nici cu
21,15. Nici cu 22,00, nici cu
23,05... zero-cinci! Observați că
am învățat să vorbesc în termeni
ceferiști! Încă puțin dacă per-
severez... învăț mersul trenurilor
pe dinafară.

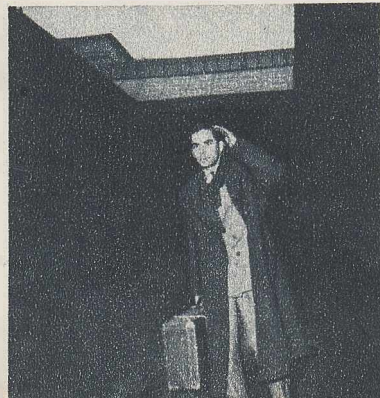
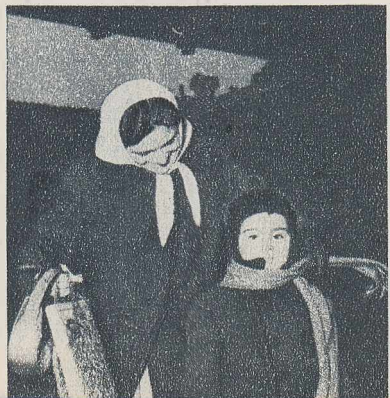
— Măi, tovarășe! — mă oprește
un bătrînel în sala de așteptare.
Matali trebuie că-i hi din gară,
că ti văd cam di multșel. La
cîti șeasuri traje garnitura di
Botșeni?...

Gata! M-am hotărît. N-o mai
aștept, să știu de bine că... Mă
și duc să dau un telefon acasă.
Să nu închidă ușa de jos. Supă-
rarea nu mi se trage de la bătrîn.
Nuuu... Pe mine sînt supărat.
Da, da! Sînt supărat că nu
reuesc să ghicesc călătorii de

(Continuare în pag. 18)

— Căciulița... fularu' să fii gigea
că vine ma'mare...

Și un înfriziat...

ZILELE MÂNIEI

ÎMPOTRIVA TRANSFORMĂRII ANGLIEI ÎNTR-O BAZĂ ATOMICĂ AMERICANĂ

de D. BABOIAN

Calmul proverbial al englezilor a fost pus la grea încercare. Ceea ce pînă în urmă cu doi-trei ani era doar obiectul unor tratative oficiale secrete și al unor nesfîrșite dezbateri parlamentare, a devenit o sumbră realitate: transformarea insulelor britanice într-o bază atomică americană. Omul de pe stradă din Anglia n-a crezut niciodată că se va ajunge aci. Și, totuși...

N-a trecut mult timp și, pe deasupra orașelor și satelor engleze, au apărut cirdurile înfricoșătoare ale păsărilor de oșel, purtînd pe aripi semnele americane, iar în pîntece ghiulele atomice — tot americane. Pe harta Angliei au apărut puncte negre cu stegulețe înstelate.

bei H. Marșul popular de la Aldermaston, la care au luat parte mii de englezi, a fost o adevărată demonstrație de forță a mișcării contra atomizării insulelor britanice.

Zilele mîniei au fost zilele acțiunilor curajoase. Niciînd yankeii n-au fost atît de urîți în Anglia ca în zilele acestea de luptă. Punctele negre de pe harta Marii Britanii au devenit obiectul blestemului unanim. Iar atunci cînd ministrul de război britanic a anunțat oficial că în porturile engleze au fost debarcate primele rachete americane de tipul Thor, adaptate (oh, ce „binefacere“!) pentru încărcătura nucleară, indignarea poporului englez a răbufnit ca o explozie. Baza aeriană engleză de la Feltwell (comitatul Norfolk), ca și șantie-

Oamenii au barat cu trupurile lor drumurile de acces spre șantierul bazel americane de rachete atomice din comitatul Norfolk.

Foto: „SUNDAY PICTORIAL“

„Demonstrația mută“ dar plină de indignare și minie împotriva adeptilor unui război atomic. Bărbați, femei și copii au venit să-și manifeste și în acest fel voința lor de a feri Anglia și lumea întreagă de prăpădul nuclear. Pe pancarta desfășurată se poate citi în limbile engleză, rusă, franceză și germană: „Oamenii ai tuturor națiunilor, refuzați să lucrați la fabricarea armelor atomice“.

Foto: KEYSTONE

Omul tirat cu brutalitate prin băltoacă este dl. Warren, conducătorul unuia din grupurile de participanți la asaltul asupra șantierului bazel de rachete de tip Thor. ↓

Englezii au înțeles că e în joc propriul lor destin; au protestat. Și-au spus deschis părerea, au infierat jocul primejdios. Și-au dat seama însă că bătăria „aliaților“ de peste ocean nu poate fi combătută cu metodele tradiționale ale Hyde-Parkului; glasul mulțimilor n-a pătruns dincolo de ușile capitate ale cabinetelor ministeriale anglo-americane. Și atunci? Calmul proverbial britanic a făcut loc mîniei; mulțimile au ieșit în stradă. Străzile Londrei au fost împinse de demonstrații contra înarmării nucleare; coloane întregi de englezi neliniștiți s-au perindat prin fața clădirii din Downing Street 10. S-au ținut mitinguri de masă și s-au strîns semnături pe apeluri contra hom-

rul bazei atomice americane de la Swaffham (același comitat), au devenit ținta protestului viguros al maselor.

În jurul bazelor morții s-au încins adevărate bătălii: de o parte partizanii acțiunilor directe contra războiului nuclear, de alta trupele de pază, detașamentele de poliție și grupurile de tehnicieni americani. Marile ziare londoneze au denumit atacul asupra șantierului bazei pentru armă rachetă „micul război din Norfolk“. Dar din relatările și din fotografiile luate la fața locului a reieșit că acest „mic război“ are semnificații și implicații mai mari și însemnate. Atunci cînd englezul simplu, lepădîndu-se de calmul cu care se mîndrea — din tată-n fiu — ia cu asalt o bază de

război înconjurată de sîrmă ghimpată, cînd mame și soții invadează un centru al pregătirii morții atomice și barează cu trupurile lor intrarea spre un șantier atomic american, aforismele despre „micul război din Norfolk” sînt, cel puțin, nepotrivite. Faptele sînt cu totul grăitoare. Iată cîteva din relatările presei engleze.

„Bărbați și femei, care au luat ieri cu asalt șantierul bazei americane de proiectile teleghidate, au reluat azi „invazia”.

„Oamenii și-au croit drum prin sîrma ghimpată. Demonstrații au încercat să scoată din funcțiune un uriaș malaxor de ciment.”

„Între demonstrații și poliția R.A.F. s-a încins o luptă în toată legea.”

Mașinile pompierilor au stropit pe demonstrații cu apă, pînă cînd s-a format în jurul malaxorului o imensă băltoacă de ciment... lichid. „Demonstrații se îngrămădiseră în genunchi, stînd în noroi, cot la cot, spre a bara drumul unui autocamion militar” — scrie „Sunday Pictorial”, descriind reprimarea cu forța a acțiunii populare. Și, apoi, fotografiile, dintre care unele le reproducem în această pagină.

Asaltul miniei a zguduit Anglia; a trezit noi conștiințe. A fost încă un avertisment dat celor ce se joacă de-a atomizarea; un avertisment grav, purtînd semnele miniei populare. „No more Thor rockets for Britain”. Anglia, ca și celelalte țări europene, n-are nevoie de ciurma atomică ce i se oferă în ambalaj american!

Anglia n-are nevoie de rachete americane!

Foto: KEYSTONE

George DAN

CIMITIRUL DE FOSFOR

Scafandrii-albesc, adîncul cînd măsor:
Atîtea mii de hîrci și de schelete
Orbitele-și deschid cu-atîta sete —
Și brațele-și înalță rugător.

O, echipaje-n mări cin'vă trimete,
Ar trebui sub clopot lucitor
Să vadă cimitirul de fosfor —
Atîtea mii de hîrci și de schelete!

Și, totuși, cei din Wall-street încă vor
Să-mprospăteze-al oaselor nămete
Cu noi epave. tinere berete...
Destul cu această rîvnă de omor!..
Scafandrii-albesc, adîncul cînd măsor!

OPINII...PE SCURT

„SERBAREA LAMPIOANELOR”

Piesa „Serbarea lampioanelor”, de scriitorul german Hans Pfeiffer, prezentată în premieră la Teatrul Evreesc de Stat din București, aduce în fața spectatorilor o impresionantă dramă contemporană. Ea nu se referă de loc la festivități sau serbări, așa cum pare să sugereze titlul ei în limba romînă. Dimpotrivă, ea este legată de o tradiție a poporului japonez privind cultul morților, tradiție denumită „Sărbătoarea lampioanelor”.

Piesa exprimă ideal în apărarea cărora sînt angajate sute de milioane de oameni care au înfierat și continuă a înfiera actul criminal înfăptuit de militarismul american la Hiroșima și Nagasaki; ea condamnă în același timp războiul rece dus de imperialism.

Cele cinci personaje ale piesei reprezintă o lume întreagă. Ele aduc pe scenă probleme ale oamenilor pașnici de pretutîndeni și pun față în față forțele păcii și ale războiului: Achiro Jamamoto, fost aviator în armata japoneză, invalid din ultimul război mondial, reprezentînd militarismul japonez revanșard, urăște de moarte pe maiorul Kennedy, fost aviator în armata americană, exponent al imperialismului american. Yuki, fiica lui Achiro Jamamoto, și James, fiul maiorului Kennedy, se iubesc. În calea dragostei lor stă ura dintre părinții lor. Cel de al cincilea personaj, adolescentul Shida, orfan din ultimul război, lipsit de adăpost, însetat de dragoste, aduce pe scenă prospețimea sentimentelor sale pline de etan tinerească.

Ideile interesante cuprinse în piesă sînt, cu unele excepții, plastic exprimate în viziunea regizorului Fr. Auerbach, care a folosit subtile și originale mijloace artistice. Este, în același timp, un merit incontestabil al actorilor și, în primul rînd, al actorilor Mauriciu Sekler și Ruth Schnekker care au interpretat cu multă sinceritate și expresivitate roluri ce simbolizează mentalități diferite și sentimente o-puse: ura și dragostea. Fostul aviator japonez (M. Sekler) urăște de moarte pe dușmanul său și, în ura lui sălbatică, este gata să sacrifice viața fiicei sale și pe a sa, proprie; fiica sa, Yuki (Ruth Schnekker) trăiește o dragoste curată, care îi dă putere să lupte împotriva urii naționaliste pe care caută să i-o sădească în suflet tatăl ei.

Regia a folosit mijloace sugestive pentru a exprima ura pătimașă a fostului ofițer japonez; personajul fiind orb și aproape paralizat, actorul trebuie să interpreteze rolul apărînd pe scenă cu ochelari negri și în cărucior, deci să se lipsească de mijloacele artistice obișnuite, care dau expresie rolului: jocul ochilor și gesturile. Regia și actorul au înlocuit aceste lipsuri impuse de rol, prin intonațiile vocii și mișcarea căruciorului. M. Sekler folosește cu multă măiestrie maniera recitativă a tragedienilor, potrivită pentru rolul pe care-l interpretează, chiar dacă timbrul vocii sale nu-l avantajează întotdeauna. Mișcărilor agitate ale căruciorului, purtat de actor dintr-un colț în altul al scenei, înlocuiesc foarte bine expresivitatea gesturilor omului frămîntat de sentimente puternice. Actrița Ruth Schnekker dă dovadă de sensibilitate artistică, de înțelegere a rolului. Regia a reușit să imprime acestor două roluri linia clară a ideilor pe care le reprezintă și să le individualizeze bine. Nu se poate spune același lucru despre celelalte două roluri, paralele cu primele. Fostul aviator american și fiul său sînt personaje insuficient realizate de regie și de actorii respectivi; maiorul Kennedy (S. Fischler), cîincul exponent al imperialismului american, nu ne apare la fel de sălbatic și hidos ca adversarul său japonez. Regia nu a dat actorului posibilitatea de a-și pune în valoare realele sale calități actoricești, pentru a scoate în evidență un personaj care folosește crima împotriva omînității, în mod conștient, în numele „dreptului” de a răspîndi capitalul monopolist american pe tot cuprinsul globului. Cîincismul nu presupune neapărat rinjetul deschis, el poate fi mascat în dosul unor purtări aparent civilizate.

Actorul Will Rieber, care interpretează rolul tînarului James, ne înfățișează în mod înegal drama iubirii sale. Rolul cere mai multă pasiune în apărarea concepției despre dragostea dintre oameni de naționalități și de rase diferite.

O apariție uimitor de autentică este aceea a tînarului actor C. Feldman, care întruchipează cu multă sensibilitate rolul adolescentului japonez.

Impresionează, de asemenea, decorul sobru dar expresiv și elegant realizat de Adina Reich, care întregeste atmosfera apăsătoare din casa lui Jamamoto; prin fundalul cenușiu, decorul ne transpune și dincolo de zidurile casei, unde atmosfera este la fel de agitată, de corleșitoare.

„Serbarea lampioanelor” se ridică la nivelul unui spectacol de artă. Este un real succes, care dă adevărată măsură a posibilităților artistice de care dispune colectivul acestui teatru — regizori, actori, pictori scenografi.

S. LEON

Eugenia

Ilustrații de Pina KUBIN

(Urmare din pag. 15)

colo! Aia doi, frate, care tot întorc pe-o parte și pe alta o hirtie. Am tras și cu urechea. Degeaba. Când e vorba de lemn de salcîm și de cuie (timplari amîndoi, este?), cînd despre niște sîrmă... (?) Nimica nu înțeleg!

Formez în grabă numărul de acasă. Ocupat... Încă o dată. Pe lingă mine continuă să curgă, nefîrșită, aceeași forfotă de impermeabile, paltoane, cojoace, blănuri...

Acasă, telefonul tot ocupat. „Trenul de persoane 5007 pleacă peste cinci minute. Adică la orele 23,30 în direcția Buzău-Focșani... Mărășești... Adjud...”

Și, dintr-o dată, mulțimea asta grăbită, gesturile, bucuriile ei, îmi sugerează — nu știu de ce — o uriașă împletire de preocupări, o frescă — dacă vreți — a activității noastre cotidiene.

În sfîrșit:

— Alo!

Și, încremenesc. La celălalt capăt al firului — nevastă-mea... Asta-i bună! („Nu mi-ai scris tu să iau avionul? Uite că te-am ascultat. M-am răzgîndit în ultima clipă și...”)

...Și în timp ce-mi explică, bătrînelul de adineauri trece prin fața mea. Discută aprins cu cei doi pasageri pe care n-am reușit să-i identific:

— Șe tot spui? — exclamă tocmai bătrînelul. Di la colectiva „Pionierul” din Poiana? Și ște-ai căutat la minister?...

Și nevastă-mea:

— În două ceasuri am fost la București. Ghici: cine mai era în avion?

— Doi activiști din comuna Poiana! — mă pomenesc spunînd, fără să vreau. Au venit la minister pentru...

Nevastă-mea: „Cee, cum?.. Nu-nțeleg! (supărată). Se vede treaba c-ai stat mai mult decît trebuie în restaurantul gării. Frumecasă primire, n-am ce zice!”...

Și dă-i, și dă-i!... De unde să știe ea, săraca?

Săptămîna trecută veneam de la Murgeni cu un personal de ziua. Trenul era tixit și, fiindcă nu găsisem loc în nici un compartiment, m-am oprit pe culoar. Cum stam în picioare, priveam dincolo de geamul coborît, afară, peste întinsoarea blajinelor cîmpii ale Moldovei. Soarele, strălucitor și neobosit, era trecut de răscrucea amiezii și pogora încetinel pe atlasul alb-albastru al cerului, iar înspre geana asfințitului pămîntul părea că răsuflă leneș, cu aburi nelămuriți de unduiri tremurătoare. Ici-colo, pe ogoarele zvirlite pînă peste dealuri asemenea unor brîie decolorate, înaintau domol, rupînd brazde negre ca smoala, trupuțele cîtorva pluguri țărănești, iar din loc în loc vedeam cum se înecă în zare, abia deslușindu-li-se umbletul, cite trei-patru perechi de tractoare!

Nu știu cit aș fi zăbovit astfel, cu ochii țintîți peste necuprinsurile ce se desfătau sub lînceda căldură a imprimăvărării sfîrșitului de martie, cînd ușa vagonului se deschise larg și, de-afară, de pe scări, năvăli înăuntru un grup gălăgios de femei, care de care împingîndu-se buluc înaintea cu corpuri, cu săculețe și cu panere pline și croindu-și loc, fiecare, cu spatele și cu coatele, ca și cum de jos, de pe peron, careva din urmă le pocnea virtos cu harapnicul.

— Văileu! — abia a putut să zică una dintre ele, cu sufletul la gură, trîntind jos din umăr o traisă cu nu știu ce bucsită și care cîntărea pe puțin vreo zece kilograme. Văileu, că era să scap trenu’!

M-am ferit, puțin stingherit, într-o parte, lăsîndu-le, celor abia venite, puțința să-și orînduiască, pînă una-alta, bagajele și să închidă ușa.

Cea care vorbise, abia lăsîndu-și tăgîrța, o fetișcană trupeșă ca de 19-20 de ani, cu doi ochi neșpus de albaștri — cum numai

vioreaua-i pe lume — era o țărâncuță sprîncenată-negru și foc de frumoasă. Avea, bat-o norocul s-o bată, o față albă cum fi laptele, cu pielița obrazului subțire-subțirică și-un bumb de gură roșie și mititică încît, de i-ai fi dat, ferească sfîntul, să muște o cireasă, și-ar fi dezbrînat buzele la sigur, săraca!

— I-raaa, tovarășe! — izbucni fără veste, strigîndu-mă în șagă, una dintre femei. Nu te mai uita mata așa lung, că-i mai diochea biata fată! Nu-i așa, fa, Ogenie?

Eugenia, precum am priceput c-o cheamă, își plecă încetinel ochii și, în vreme ce-și potrivea sub bărbie, legîndu-l mai strîns, nodul capetelor unui bariz verde cu care era îmbrobodită, lăsă să i se vadă, atrîndu-i la gît, trei șiraguri de hurmuz alb, sclipitoare.

— Ei, dioache! — grăi puțințel cepeleag fata, numai din virful buzelor, fără să-și înalțe privirile. Mi-i mie olecuță cam dișanț, da’ să mor dacă n-aș pune mina-n foc că matali, tovarășe, ești din sat de la noi, nu?

— Eu?! — am tresărit întrebînd.

— Da, da, — stărui Eugenia. Nu ești mata domnu’ Sandu a lui moșu Ghiță?

— Da — am adevărit. Din Murgeni! Dar tu?

— Ați văzut? — zise ea îmbucurîndu-și obrazii și căpătînd curaj. Apoi eu, dacă vreți să știți, îs oleacă de cimotie de-a matali! Îs Ogenia Nataliei lui Boz și, dacă-i pe asta, ai să vrei ori n-ai să vrei matali, eu mă duc la Iași și-am să mă țin scai de matali să-mi arăți laboratorul.

— Care laborator? — am întrebă.

— Ei, care! — adăugi ea. Este un laborator la Iași și, iaca, eu mă duc acolo cu pangica asta.

— Cu ce? — reluai eu.

— Ia, niște pangea — lămurii ea, arătîndu-mi traista. Niște sfeclă din acelea roșii, mititele și rotunde, drept cum fi ridichea

detoamnă. N-ai mincat matalian toamnă acasă, la moș Ghiță, la tataia matali, cînd ați fost cu doamna?

— Ba da — am adevărit rîzînd, fără să-mi aduc aminte de Eugenia.

— Ba da, ba da — mă îngîna ea cu un aer de seriozitate — dar să știi matali că dacă nu iese pangica bine la analiză, îi prăpădesc să-mînța, că an o ieșit numai cit nuca, iaca! Și așa că-n primăvara asta am făcut rost de alt neam de sămînță, de la gospodăria de stat, și de asta mă duc: ori îi laie ori bălaie. Am luat și-un pumn-doi de sămînță, dar am umplut și traista cu sfeclă s-o puie, se vede lucru, cred că la rază, c-o fi betea-gă-năuntru, ce te crezi matali?

Vorbînd și explicîndu-mi rostul drumului pe care-l face la Iași, Eugenia scoase din buzunaru polcuței cu care era îmbrăcată un caietel din care căzură niște hîrtii. După ce le ridică și căută prin el, mă întrebă:

— Matali așa-i că tot pe strada Păcurari stați, da?

— Da.

— Norocul meu — zise — că dacă ajungeam la Iași, eu chiar taman la matali mă duceam. Soția matali, știu că-i agronoamă. O să mă-ndrepte la laborator la sigur. Fiindcă eu, iaca, am aici și delegație de la noi, de la Utemeu din colectiva noastră: „Te duci tovarășe, zice, și vezi să vii cu rezultatul de la rază!” Că noi ne-am angajat în Utemeu să punem trei hectare de pangică. Ce te crezi matali, că-i șagă? Noo — urmă ea. De-aș sta și două zile nemîncată pe la Iași, eu fără rezultat nu mă duc acasă, că una-i Ogenia Nataliei lui Boz pe toată regiunea și chiar pe toată republica! M-ați văzut pozată la „Scînteia tineretului” ast-toamnă, cînd am ieșit în frunte cu echipa patru? Nu?! Apoi dacă nu, hai și-om coborî, că iaca am ajuns la Iași și timpul n-așteaptă: îi primăvară!...

Întreceri și... iluststrate!

Mă allam în zilele trecute la comitetul de partid și mă străduiam să fac rost de vreo mașină care să mă repeedă undeva, în părțile Codăieștilor. În clipa în care consideram că toate șansele sînt ca și pierdute, cineva rosti salvator:

— Ai să mergi cu mine, tovarășe!

Era un bărbat ce nu părea să aibă mai mult ca patruzeci de ani, brunet, cu părul capului făcut înele, cu ochi căprui, vioi și inteligenți care-i luminau obrazul ras proaspăt și-i dădeau o înfățișare de om preocupat.

Pînă să-i pot mulțumi de amabilitatea ce mi-o arătase, ieși grăbit din birou, lăsîndu-mă astfel în nedumerire.

— Mergeți jos în curte și așteptați acolo! — întregi cineva, lămurîndu-mă. Vă duceți imediat, chiar cu tovarășul secretar!

Am pornit, într-adevăr, împreună, fără nici o zăbavă. Din oraș și pînă în satul unde aveam a ajunge e cale de vreo două ceasuri. Șoseaua e ca palma și, dacă n-ar fi atîta zăpușeală care curge dogoritoare de sus, călătoria noastră ar însemna o plăcută plimbare. În urma noastră, de sus, de pe dealul Repedea,

străvechea urbe, cu poporul ei de înalte coșuri de fabrici și de sclipitoare turle, pare asemenea unei stampe de legendă, iar înainte se pieptoșesc, negri și deși, codrii răcoroși ai Poenilor. Încă puțin și rămîn în urmă și pădure, și sat, iar noi zburăm, ca pasărea. De o parte și de alta a vechiului șleah al Țarigradului se întinde, cit au ochii putere să vadă, pînă în zarea-zărilor, arama tălăzuitoare a griurilor ce dau în copt și verdele ca buratecul al păpușoaielor crescute voinicește, și unele și altele de parcă le-ar fi plouat cu lapte dulce. Din cînd în cînd,

pe drumul pufos de-atita colbărie trec agale căruțe încărcate cu snopi de orz ori cu lemne, toate trase de cai care clempănesc lenesi cu copitele și care se inecă în norii de praf ce, duși de ușoara boare a vântului, plutesc și se aștern pe iarbă și pe tufele de pelin de pe zona șoselei. Ici-colo, pe miriști gălbui, se deslușesc broboade inflorate și se disting, asemeni, pe ogoare, înolind, secerători care ne fac cu mâna, sau prășitori ce trag virtos cu sapa la sfeclă. Pe alocuri, pe unde-s lanuri de-ale gospodăriilor de stat ori de-ale celor colective, vislesc încet și lin mașini de secerat care bat ritmic spicele cu lopețile de parcă ar da din mîini să iasă la liman, iar la capete de tarlale se ghicesc copilandri care tăbircesc în spinare trăistuțe cu merinde și cofăiele cu apă.

E cald, soarele urcă focos înspre dricul amiezii, iar atlasurile cerului sînt strălimpezi și zîmbesc alb-albastru, ca niște ochi cumiți și sinceri de fată mare.

Tovarășul secretar, care stă lingă șoferul Skoditei, în față, nu are cînd să privească, fiindcă s-a nimerit de l-a ajuns pe drum pe un instructor teritorial, l-a luat cu noi în mașină și, de atunci pînă acum, preț ca la un ceas și jumătate, nu mai conținește a-l tot întreba despre niște carburanți de care ar fi grabnică trebuință la nu știu care S.M.T., unde sînt de descurcat niște țe țare încălțite. Din pricina asta, cu mine n-are răgaz să schimbe nici o vorbă.

Sîntem acum pe punctul de a intra într-un sătuc dosit între livezi și podgorii, cînd, înainte de a coti la stînga, pe un scai de drumeag ca cenușa, în fața noastră răsare fuga, cu brațele arse de soare ridicate în sus, o fetișcană cit o harbuzoaică, cu doi ochi mititei, negri, și cu buzele pline și roșii ca vișina.

— Ei, tovarășe secretar! — strigă ea, silindu-l astfel pe șofer să oprească.

Secretarul deschide portiera și coboară, întinzîndu-i bucuroș mîna.

— Care-i povestea, tovarășă Melania? — o întrebă el însuflețit, închizînd discret, numai din coada ochiului, către mine, semn că o cunoaște.

— D-apăi care să fie?! — îi întoarce răspuns Melania. Iaca, noi, cei de la „Zori noi“, ne-am ținut de cuvîntul care l-am dat ast-primăvară cînd cu întrecerea, dar avem mare necaz cu Gheorghe Livadaru!

— Care Gheorghe? — face secretarul.

— Cum „care!“ — se miră fata. Chiar dumneavoastră, personal, l-ați îndemnat să urmeze cursurile, de combineri, dar acum, că le-a isprăvit o dată cu mine, ce credeți c-o făcut?!

— S-o fi îndrăgostit foc de careva, așa-i?! — glumește secretarul de partid.

— Hei, ardă-l-ar jăratecul de Gheorghe! — zice Melania, încheindu-și, rușinată, un nasture de sus, de la bluza salopetei. Nu, tovarășe secretar, dar mi-i ciudă de mor, fiindcă, să vedeți dumneavoastră, după ce l-am ajutat

de-au curs șapte rînduri de sudori de pe mine, cînd cu examenul de sfîrșit, la economia politică, acuma, poftim: s-o supărat pe mine de la un bal de-acum o săptămînă, o lăsat satul nostru și colectiva noastră, unde era repartizat de S.M.T., și s-o dus de s-o angajat pe-o combină a S.M.T.-ului vecin, aflată la cei de la „Steagul roșu“, cu care noi sîntem în întrecere. Apoi treabă-i asta? După ce-o mîncat mămăliga noastră și după ce colectivității noștri au avut grijă de școlirea lui, iaca, o întins-o dincolo, dintr-o hambiție. Și, cum îi el cam smucit cite-odată, are să poarte combina zi și noapte acolo, de-o să rămînem noi cu buza friptă!

Secretarul suride și strînge din umeri ca și cînd i-ar veni greu să-i dea un sfat. Apoi, incredîndu-i cîteva sarcini instructorului teritorial, care între timp coborîse din mașină ducîndu-se mai departe la rostul lui, zise:

— Și ce crezi, tovarășă Melania, dacă tovarășul Livadaru seceră la cei de la „Steagul roșu“ lucrează în altă țară? Lasă-l să cîștige el întrecerea, dacă poate, și pe urmele vom sta noi cu el de vorbă!

Nu poate cîștiga, tovarășe secretar, că fără mine nu face doi bani acolo! — susține cu îndrăjire Melania. Pentru că el, cel mult dacă ne întrece la cantitate, dar la calitate mai va! Haideti, și-ți vedea, să vă lămuiriți și dumneavoastră dacă nu-i păcat din cauza unui hoț de mecanic de la S.M.T., care anume mi-o trimis paisprezece ilustrate la bal, ca să se minie Gheorghe pe mine, să ieșim noi prost acum cu întrecerea!

Tovarășul secretar șovăie o clipă, apoi se hotărăște și pornim mai departe, împreună cu combineră cea cu gura roșie ca vișina. La vreo șase-șapte kilometri de satul care ni se arată privirilor, ocolim la dreapta, pe un finaț cu finul adunat în căpițe, iar peste puțin ne dăm jos cu toții, luînd-o cu pasul de-a dreptul pe-o miriște largă, printre clăile căreia pocănesc înăbușit două tractoare negre ca niște bivolițe. Trecurăm pe lingă un vagon de cîmp, în preajma căruia un picic de băiețandru pîrlea, deasupra unui foc de găteje, doi pui străpuși cu țigla, cînd Melania ne opri locului.

— Uitați-vă la el! — grăi ea. Îi Gheorghe, tovarășe secretar!

Cel pe care mi-l arăta, un flăcău bălan și trupeș, cu o șapcă de doc lăsată mult pe ureche și cu o pereche de ochelari fumurii pe nas, sta cocoțat pe-o combină cit un elefant ce abia înainta prin desișul auriu al holdei. Ședea sus, la volan, descins, cu cizmele pudrate de praf și, din cauză că motorul duduia iar hederul lucra din plin umplînd buncărul de grîne, nu ne auzi imediat.

— Alo! — îi strigă secretarul, postîndu-se de-a curmezișul agregatului, o dată cu vreo cițiva țărani care încărcau, nu departe, un camion cu țuhali, ori adunau din urmă paiele cu furca.

Gheorghe Livadaru struni motorul, își șterse fruntea de nădușeală și sări descumpănit.

— Vezi, că-i tovarășul secretar! — îi explică fata, în vreme ce tînărul deveni roș-sfeclă. Cred că-l cunoști, nu?

— Se vede lucru că vă cunosc, tovarășe secretar! — spuse Gheorghe, uitîndu-se la Melania printre gene.

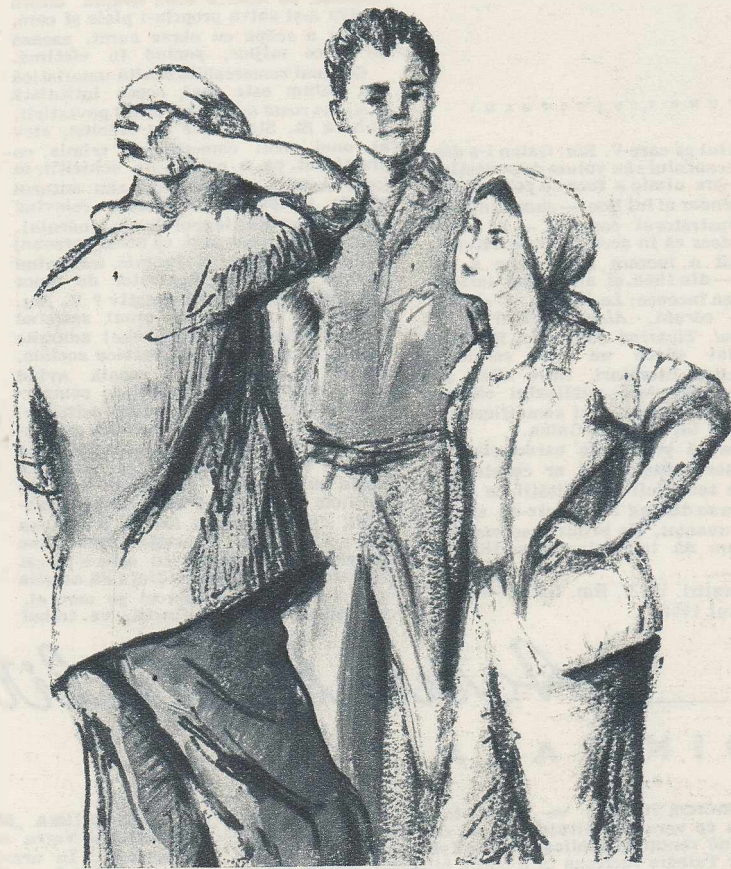
— Ce crezi? — întrebă secretarul. Dai gata pînă mîine la ceasul asta seceratul?! Văd că-i cald și se usucă grîul... S-ar putea să vină și-o ploaie, și-ar provoca pierderi. Ce părere ai?

— Părerea mea — adăugi repede Melania — e că noi, cei de la „Zori noi“, punem capăt pînă diseară secerișului și fără de Gheorghe.

el, n-ai decît să înlocuiești melcul distribuitor. Poate trebuie și-o roată dințată.

— ...Și-n afară de asta — crezu de cuviință să spună Melania — mai pună mîna și oamenii ăștia și mai curețe și ei din cînd în cînd măturile sitelor, ca să nu se facă iroseală de boabe și să meargă treaba mai iute!

— Ai văzut? — reluă secretarul. Dacă nu dădeai bir cu fugiții de la „Zori noi“, aflai trebușoara asta chiar acolo. Pe cînd așa, uite, a trebuit să vină dumneaei, să mă oprească din drum și să mi se plîngă de ceea ce-ai făcut. Ba, în plus, meriți să fii dat și la gazetă, fiindcă dumnealui, uite — arată secretarul spre mine — abia așteaptă ca, în afară de combineri harnici, ca tovarășă

— Pînă diseară?! — se uimi Gheorghe, întunecîndu-se. Apoi eu n-am cum isprăvi, tovarășe secretar — continuă el a spune — cu toate că am plecat de la dumnealor și am fost angajat aici ca mare meșter. N-am cum să nu întîrzii, fiindcă așa-i situația.

— Și de ce, mă rog, așa-i situația? — se interesă Melania.

— Îi grîul tare greu, tovarășe secretar, și cam astupă mașina!

Cel căruia i se plîngea astfel clătină din cap a nemulțumire și se apropie grijuliu de combină.

— Dar furtunul de trecere de ce nu l-ai lărgit? — ceru socoteală, deodată tovarășul secretar.

— L-am lărgit eu — se apără Gheorghe — da-i vorba că întîrzie prima cernere a boabelor și mereu se tot înfundă buncărul!

— Aha! — pricepu secretarul, continuînd să ciocănească combina și să o tot cerceteze cu luare-aminte. Păi atunci, urmă

Melania, să scrie și despre cei ca dumneata care, din pricina unor ghidușii, își risipesc sforțările și trag într-o parte. Dar despre asta — încheie secretarul — vom mai vorbi noi mîine sau poimîine, cînd o să mă întorc pe-aici și cînd veți fi gata cu secerișul. Pînă atunci, spor la treabă și succes în întrecere și dumitale, și tovarășei Melania!

Ne-am despărțit de îndată de Gheorghe Livadaru și am dus-o apoi pe Melania îndărăt la tarlăua ei. A doua zi, cînd ne-am întors, am aflat că întrecerea între cele două gospodării colective nu se încheiase, ci urma să continue pînă la terminarea dezmiriștitului. Și asta pe temeii că drapelul întrecerii i se cuvenea și echipei Melaniei, și celei a lui Gheorghe, care isprăviseră o dată secerișul, dobîndînd rezultate egale și hotărîndu-se ca pe viitor să lucreze, ca și pînă atunci, împreună.

de Radu BOUREANU

Cu prilejul Săptămîinii Cărții, echipa de scriitori în care mă afluam mergea să ia contact cu cititorii Iașului și Birladului.

După ce am părăsit vechiul oraș al vestigiilor trecutului moldăvesc, în care se lucrează mult și, lângă semnele trecutului, se statornicească gesturile prezentului nou, să dureze pentru victorie, am descins, în dimineața de decembrie, în Birlad, în la marele complex școlar ce înălțea în urbea care s-a învrednicit să cinstească slova, cultura, urmărind o linie de tradiție.

M-am pomenit în mijlocul unui marele de clădiri durate în linia de dimensiuni impunătoare. O clipă am avut viziunea, în paralelă, cu clădirea monumentală a Casei Științei. Stilul arhitectonic, desigur, era altul ca linie, ca amănunte decorative și ca înțelegere; dar senzația de grandios, de echilibru logic, se alătura celeia încercate la viziunea complexului din Capitală.

Închipuți-vă că în acest mare arhitectonic, în această clădire învătă 2.000 de elevi sub atenta călăuzire a peste 180 de profesori, că în acest complex au fost adunate toate școlile orașului, asigurându-li-se cele mai moderne și satisfăcătoare posibilități tehnice, de spațiu, utilaj și atmosferă propice unei optime desfășurări a drumului către cultură și făurire de caractere și conștiințe apte pentru marea cucerire a idealurilor social-politice celor mai înalte, celor mai apropiate visului omenirii progresiste.

Fațada ne-a impus, detaliile ne-au încântat; fondul, ființa organică, fizică și perspectivele ne-au umplut de o gravă bucurie... Subliniez că este o construcție a epocii acesteia, în care se clădesc mari careuri ce nu au în ele fiorul și destinul făuririi unei generații războinice, ci a unor serii de elemente pregătite serios pentru viața constructivă, conștientă de noile vremi ale socialismului, pe care trebuie să le apere cu dorința de muncă și de pace. Marele careu al Casei Științei pregătește clipa de clipă armele culturii și le prezintă, în acest careu de onoare, patriei, omenirii. Careul școlar al complexului birlădean pregătește, între zidurile sale noi, generațiile care vor folosi aceste arme ale culturii care se făurește în patria noastră socialistă.

Pe dealturele ce încermenească ca niște valuri telurice în jurul complexului școlar și al orașului, era o dulce lumină de miere de aur subțire, nuanță violetă, ca în zilele toamnaice, deși ne aflam în pragul Anului Nou.

Aceste încermenești de cernoziom, unduite stătic, se vor acoperi pe zeci și zeci de hectare cu plantații, punând pavyză și statornicire cimei și pas frumuseții, armoanelor sonore ale vîntului în marile coame verzi ale pădurilor de mline. Un timp vor purta puritate și frăgezimea puștelor ce vor fi abia săditi. Vor crește alătura de primele generații de școlari ai complexului și vor ajunge poate păduri înălțate cînd în viața republicii noastre vor foșni pădurile tinere ale conștiințelor călitate în acest careu.

V. Em. GALAN

De la potop incoace

EDITURA TINERETULUI

Titul pe care V. Em. Galan l-a dat recentului său volum de povestiri n-are nimic a face cu potopul legendar al lui Noe — cum a înțeles ilustratorul copertei — ci vrea să arate doar că în această carte autorul a intrunit o lucrare mai veche a sa — *Potop* — din 1948, și alte cinci scrieri de la aceea încoace: *La Răzeși*, *A cincea roată la căruță*, *Alegeri*, *Marin* și *...ca scaiul*. Tipărită cu îngrijire, Editura Tineretului aduce un real serviciu noii noastre literaturi, între altele și prin aceea că oferă publicului câteva dintre aspectele cele mai semnificative ale creației lui V. Em. Galan.

Se pare că principala caracteristică a scrierilor prozatorului ar consta în abordarea tematicii actualității cu formule care se disting fie printr-un umor subtil și nuanțat, fie printr-o sobrietate lejeră care dă impresia că scriitorul

Povestiri, de V. Em. Galan — Ed. Tineretului 1958.

povestește pe-ndelete, fără a fi preocupat de „a face literatură“.

Potop, cea dintâi în ordine cronologică dar ultima în cuprinsul cărții, demască ipocrizia și afacerismul pontifilor catolici, narind în mod fabulos înfaptări petrecute acum patru secole. V. Em. Galan este vizibil preocupat de a denunța în această povestire vicii nu de acum patru secole, ci de astăzi, ale pontifilor catolici. Tratat în mod umoristic, prin comentariul ironic și cu iz cronicăresc materialul face limpede ideea aceasta a autorului și totodată furnizează o lectură antrenantă.

Temă ale actualității sînt susținute și în celelalte narațiuni din volum. În *Alegeri* se ironizează tipul palavrăgiului în ședințe, care la cuvîntul nu ca să spună ceva util, ci ca să atragă atenția asupra-și. Schița intitulată *...ca scaiul* demască speța de escroc care încearcă să arunce vina asupra altora pentru a-și salva propria-i piele și care, pentru a scăpa cu obraz curat, uzează de orice mijloc, pozînd în victimă.

Cea mai remarcabilă schiță umoristică din volum este însă aceea intitulată *A cincea roată la căruță*. Eroul povestirii, Chirică St. Stan, este un utemist, elev al unei școli comerciale, trimis ca practicant, cu o echipă de achiziții, la țară. Asupra personajului său autorul atrage simpatia cititorului, relevînd îndeosebi calitățile morale ale tînarului. Cum se explică, totuși, că acest personaj pozitiv devine personaj comic, infirmînd părerea greșită că generator de umor este numai personajul negativ? V. Em. Galan își construiește eroul sezișînd o deficiență caracteristică unei anumite vârste: inexperiența în practica socială. Tînarul a plecat de la școală avînd mîntea imbecilă de reguli de comportare valabile în sine dar cam osificate. În momentul în care ia contact cu realitatea ce-l fusese necunoscută pînă atunci, între „principii“ și viață se învește un lung și complicat lanț de conflicte care relevă inexperiența tînarului, dar și dorința lui de a acționa just. Fără a-și cunoaște prea bine țovărășii mal vîrstnici cu care a plecat „pe teren“, el capătă credința că aceștia ar fi cu toții niște escroci pe care el, ca element tînar și cinstit, va trebui

să-l demaște. Realitatea îi dezmințe însă bănuielele, iar tînarul are și el prilejul să se convingă că numai lipsa de experiență și necunoașterea suficientă a oamenilor l-au dus la asemenea presupuneri. V. Em. Galan, înfățișînd zbuciumul acestui tînar prins în mreaja bănuielelor, uzează atît de mijloacele comicului de situație, cît și de comentariul ironic, ușor muștrător dar plin de dragoste pentru eroul său.

Povestirea *La Răzeși* constituie piesa de bază a volumului. Tînarul tractorist comunist Ion Dohotaru povestește unui ziarist cîteva momente din zbuciumata lui viață de slujitor al unui fost răzeș, închisurît și speculant, Iosub Prisăcaru. În centrul narațiunii se află de fapt acest Iosub și satul Vadu Vechi — fost cîndva un sat răzeșesc. V. Em. Galan abordează tema „spargerii“ unei mentalități străvechi, proprie satelor răzeșești, relevînd că transformarea acestei mentalități e un proces colectiv, de masă, și nu al unor inși izolați. Scriitorul zugrăvește cu deosebită pătrundere psihologia acestor sate. Deși din punct de vedere economic și social satul arhaic a fost de mult timp „spart“ datorită subminării lui de către economia capitalistă, mentalitatea răzeșească a rămas înclieată în străvechile tradiții, a rămas în urma procesului social-economic. „Spiritul de obște“ acționează după legile lui, însă în vădită contradicție cu noua realitate economică. Vădenii, sperînd că vor izbui să se mențină în lumea lor, se lasă momiți și conduși de chiaburul speculant Iosub, el însuși fost răzeș. Partea finală a nuvelei lasă să se întrevadă germentii transformărilor radicale ce vor urma sub influența comunistilor.

Cititorul acestei povestiri nu poate scăpa din vedere arta sobră a lui Galan, preocuparea de a zugrăvi o realitate extrem de înclieată prin mijloace artistice ce de o impresionantă simplitate.

Volumul *De la potop incoace* se înscrie ca una dintre cele mai remarcabile contribuții aduse de V. Em. Galan în literatura noastră nouă.

Pompliu CARAIQAN

Actualități literare

DIN ȚARĂ

● **VICTOR TULBURE** va tipări la E.S.P.L.A. un nou volum de versuri intitulat *Eu nu cînt cît și gîiu cînta* (cuprinzînd versurile publicate în 1958 și inedite). În prezent, Victor Tulbure lucrează la o ediție bilingvă, *Hristo Botev*, și la traducerea operei integrale (36.000 versuri) a marelui poet Taras Șevcenko. Cu prilejul centenarului morții marelui poet ucrainean, Victor Tulbure va termina de scris cartea *Pe urmele lui Taras Șevcenko* (o călătorie geografică și literară).

● **PROZATORUL NICULAE JIANU** a predat Editurii Tineretului noua ediție revăzută a romanului *Cumpăna luminilor*. Într-o fază avansată se află romanele *Izvorul Roșu* (vol. II) și *Ulița Podul verde* — o evocare a anilor dramatici ai celui de-al doilea război mondial și ai celor imediat următori.

● **DUPĂ APARIȚIA VOLUMULUI „PORȚILE DE AUR”**, poetul Al. Andrițoiu va tipări, la Editura Tineretului, o plachetă închinată împlinirii unui deceniu de la înființarea organizației revoluționare a tineretului. În perioada imediat următoare, Al. Andrițoiu se va dedica prozei și teatrului. Volumul *Sutane negre* va cuprinde proză satirică, iar comedia *Este strict oprit a se cînta din harpă* va înfățișa scene din viața de fiecare zi a unei familii burgheze și a unei familii de comunisti care coabitază într-un apartament cu dependențe comune.

● **POETA MARIA BANUȘ** scrie în prezent un amplu poem intitulat *Torulul*. El va surprinde momente din lupta eroică a comunistilor de prețindeni pentru eliberarea umanității. În acest an, E.S.P.L.A. îi va tipări, de asemenea, un nou volum de versuri care va cuprinde, pe lângă poeziile publicate, și producții inedite.

● **SPECTACOL ÎN AER LIBER** — iată titlul noii opere la care lucrează poeta Nina Cassian. E un cînt elogiu adus frumuseții și dragostei vremii noastre. Cartea va apare cu prilejul celei de-a XV-a aniversări a eliberării patriei noastre.

● **SCRITORUL EUSEBIU CAMILAR** încrează la definitivarea unui vast roman intitulat *Vîntul de miazăzi* închinat colectivizării agriculturii. De asemenea, a terminat volumul de schițe și povestiri *Noaptea udeștenă* și piesa *Lucrări* lui *Ibidem*. În decursul acestui an Editura Tineretului va publica două noi lucrări ale lui Eusebiu Camilar: *Fie din istoria patriei* (vol II) și *1001 de nopți* (vol II).

● **DRAMATURGUL MIHAIL DAVIDOGLU** a terminat pentru Teatrul Național „I.L. Caragiale” piesa *Urișul din Cîmpie*. În prezent Mihail Davidoğlu scrie o piesă închinată luptei pentru eliberarea Romîniei.

● **ÎN EDITURA „DIETZ” DIN BERLIN** a apărut traducerea romanului *Negru pe alb* al scriitoarei franceze Hélène Parmelin. În urmă cu cîțiva ani, autoarea s-a făcut cunoscută prin volumul *Henri Martin*, o biografie a marinărilor și luptătorului francez pentru pace care s-a opus „războiului murdar” din Vietnam. În noua-i lucrare, scriitoarea franceză abordează, de asemenea, o temă interesantă: viața unui ziar într-o epocă dramatică a istoriei lumii, în speță, viața ziarului „l'Humanité” între lunile iunie și iulie 1950, cînd imperialismul american dezlănțuse războiul din Coreea. Într-o succesiune alertă de capitole, autoarea îmbină în romanul ei două subiecte, ambele aruncînd o lumină cuprinzătoare asupra realităților sociale din Franța și a influenței puternice pe care ziarul „l'Humanité” o exercită asupra opiniei publice franceze.

Romanul *Negru pe alb* este interesant prin faptul că prezintă adevărata părere a maselor muncitoare franceze despre politica imperialistă americană, cît și prin aceea că — pentru prima oară în literatura franceză — este zugrăvită veridic viața unui cotidian comunist, în strădania lui de a informa operativ și cinstit opinia publică.

● **A. BESSIE** este unul din „cei zece” de la Hollywood, pe care mechartiștii l-au întemnițat pentru convingerile lui democratice. El a luptat în brigăzile internaționale din Spania, a luat parte activă la cel de-al doilea război mondial și este unul din fruntașii Partidului Comunist American. Alături de Paul Robeson, Bessie se străduiește să facă cunoscute în lume tradițiile progresiste ale poporului american. În lumina acestor strădării se înscrie romanul său *Antiamericanii*, în care autorul creează un tip viu și străgător de membru al Partidului Comunist, ce-și închină forțele în vederea realizării unei vieți mai bune a oamenilor simpli. Romanul, apărut în traducere rusă, este deosebit de bine apreciat de critica literară sovietică.

● **VIAȚA SOCIETĂȚII INDIENE CONTEMPORANE**, problema intelectualului din așa-numita clasă de mijloc și problema emancipării femeii constituie tema vastului roman *Azetul* de J. Djoși, cunoscut scriitor în limba hindi. Romanul a fost bine primit de cititorii indieni, deși multe probleme abordate rămîn nerezolvate, iar poziția scriitorului față de temă nu este perfect definită.

DE PESTE HOTARE

Cum a funcționat subsemnatul cu un cap de chiulangiu

de Nicuță TĂNASE

Dacă v-am spus că am dușmani, n-ați vrut să mă credeți. Am dușmani. Binevoii și ascultați-mă. Vreau să vă convingeți și dv.

Săptămîna trecută, cam pe timpul cînd vine jurnalistul cu „Informația Bucureștiului”, aud bătăi în ușă.

— Intră.
A intrat factorul. Mi-a înmînat o invitație. Să mă prezint la poștă să ridic un colet. M-am uitat la adresa trimițătorului: un necunoscut. Valoarea coletului: nici două parole. Chiar așa scria. M-am dus la poștă. Am semnat de primire și am venit cu el acasă.

Ah, cu cîtă nerăbdare am desfăcut pachetul. Ei, ce credeți că era în pachet? Sigur că ați ghicit: un cap! Un cap și o scrisoare care avea următorul conținut:

„Măi, asta cu capetele! Ești vreun deștept? (E bine că sînt? Paranteza aparține subsemnatului). Ai, că te citesc în „Flacăra”, ești valabil! Le întorci tu ca la Ploești, da' merge. Cum de nu s-a luat nici un nea Stelian de tine pînă

acum, nu înțeleg! Sanchi, zici că ești șmecher? Vere, dacă ești șmecher, înșurubează-ți capul pe care Măndel ți-l pasează prin poștă. Dacă ai curaj să-l porți pe umeri o săptămîină, atunci zic și eu că ești bravo! S-auzim de mișto.

Măndel!
Ce părere aveți? Ce ziceți de vocabularul omului? Păi, dacă aș face rost de capul acestui șmecher numai pentru două zile, ce foileton aș scoate!.. Baban! Na, c-am luat-o și eu ca el. Scuzați-mă!

Dumneavoastră știți c-am purtat pe umeri capete care erau mai periculoase (era să zic mai... nasoale. M-am oprit la timp). Și luni de dimineață mi-am atașat capul primit, și hai să mă duc la serviciu. Dormisem toată noaptea, dar, cînd am intrat pe poarta fabricii, am început să casc. Imi ardea de lucru cum vă arde dv. să aveți niște cuie în pantofi.

M-am dus la bancul meu, am scos bomfaerul, dălțile, ciocanul, pilele, și, hai să mă apuc de lucru. Mîinile, sâracele, încercau ele să mînuiască uneltele, dar capul... Mîntea îmi era

plecată în concediu. Am prins eu o piesă, piesa care trebuia ajustată — sint lăcătuș-ajustor de meserie — am prins piesa în menghină dar, în loc să mă apuc să-i dau bătaie, m-am rezemat de banc și am început să fluier „Lume-lume”. Am fluierat „Mambo”, „Curi-curi pasarella”, „Să trăiască toată lumea” și „Spune-mi ce să fac să-ți plac puțin”. După ce am terminat repertoriul, am pornit-o prin fabrică. Am stat vreo oră pe la montaj. Am trecut pe la turnătorie, am poposit pe la forje, apoi la strungărie și, la urmă, am mai dat și pe la bancul meu.

— Ce-i cu tine de nu lucrezi? — m-a întrebat maistrul. Pe unde ai umblat?
— Meștere, nu mă simt bine, mi-e cam rău, mă ia cu amețeli.

N-aveam nimic.
— De ce nu te duci la policlinică?

„Că bine zici” — mi-am zis eu.

A doua zi, bineînțeles că m-am dus la policlinică. M-a pipăit doctorul, m-a întors și pe o parte și pe alta. Nu mi-a găsit nici o bubă. Dar pînă la urmă l-am fraierit de trei zile concediu medical (vedeți, se găsesc medici care se lasă fraieriți. În cazul de față medicul fabricii unde lucrez nu are nici o vină. S-a bazat pe buna mea credință și pe faptul că mă știe că nu sînt un chiulangiu de profesie).

În astea trei zile cît am avut concediu medical am umblat teleleu. Să pun mîna, să fac și eu o treabă pe-acasă?... Nimic! Bulevardul, holurile cinematografelor. Gură-cască!

Au trecut și alea trei zile. Iar căscat, iar repertoriul de muzică ușoară și populară. Dacă aș fi avut în săptămîina aceea tot atîta poftă de mîncare pe cîtă aveam de lucru, cu siguranță că muream de inaniție. Poate că asta și urmărea șmecherul care îmi trimisese capul de chiulangiu.

Maistrul m-a luat din nou în primire:

— Iar ți-e rău? Ai fost la policlinică?

— Am fost.

— Și?

— ? (semnul ăsta înseam-

nă că n-am avut ce să mai răspund).

Oamenii, colegii mei de atelier, au mai avut răbdare cu mine o zi, două, pe urmă m-au chemat într-o ședință. Ce mi-au făcut, să nu mai întrebați! Au adus în ședință toate piesele pe care le lucrasem — că mai dădusem și eu din mîini, de ochii lumii.

— Uitați-vă, oameni buni, ce-a lucrat dumnealui într-o săptămîină! Ce părere aveți?

Și m-au luat toți la bani mărunți. Am uitat să vă spun că au scris și un articol la gazeta de perete. L-au citit și la stația de radio-amplificare. Vă spun drept că felul în care m-au prelucrat tovarășii mei de atelier mă făcuse să mă înroșesc și să-mi fie rușine de mine. Asta era un semn bun.

Tocmai cînd începuse să tragă în mine și maistrul, s-a ridicat unul, un cititor al „Flacării”, care știa că mă ocup și cu scrisul.

— Tovarăși! Eu îl cunosc bine pe dumnealui (de mine era vorba), mai bine decît dv. Știți ce face? Își schimbă mereu capul. Nu știu ce i-a venit... Acum pot să jur că are pe umeri

un cap de chiulangiu. Să trimitem pe cineva la el acasă să-i aducă (scuzați cacofonia) capul lui și să vedeți că ședința asta am făcut-o degeaba... Și dacă mi dați voie, o să mă duc chiar eu la el acasă.

S-a dus. Mi-a adus capul. După aia m-am simțit în apele mele.

Ați băgat de seamă? În timpul cînd tovarășii mei de atelier s-au ocupat de mine, în timpul cît am funcționat cu capul chiulangiului, m-am înroșit la față. Asta e semn că oricare chiulangiu poate fi vindecat de o asemenea boală.

Dar pînă la urmă, ce mi-a venit în mîinte: nu cumva șmecherul îmi trimisese capul de chiulangiu ca să mă compromită?

Așa e că și dv. credeți că asta a fost motivul?

Ei, aflați că motivul adevărat n-a fost asta. Șmecherului îi era teamă să nu funcționez într-un număr al „Flacării” și cu capul lui. Să nu-l fac de...băcănie. Ce și-a zis: „Ia să-i trimit un cap de chiulangiu, poate că o să-i fie lene să mai scrie”. Nu i-a mers.

Poate chiar săptămîna viitoare îl iau în focuri.

TE VĂD!

OPERATIVITATE...

...nici nu s-a răcorit bine asfaltul turnat pe b-dul I.V. Micușin, raionul Stalin, și întreprinderea „Teleconstrucția” a și „intervenit” (vezi în cerc camionul care adună uneltele asfaltatorilor ce au terminat lucrările).

GOSPODARI GRIJULII...

...care în așteptarea I.C.A.S.-ului scot gunoiul în stradă cu trei zile înainte (str. Ocolului nr. 9, București).

Fotografii G. AGAPIAN

TE VĂD!

Ilustrații de TIC PELTZ

TEATRU

DOUA „AZILURI DE NOAPTE“

Ideea Teatrului Național din Cluj de a pune în scenă, cu două distribuții, „Azilul de noapte“ constituie mai mult decât o „experiență“ regizorală. În definitiv, umanismul gorkian va lumina la fel beciul lui Kostiliov și actorii nu se vor perinda pe scenă doar pentru a etala pitorescul Jilav de lumpeni al personajelor. Mai mult: în ambele spectacole, Kleșci va fi prototipul decăzut ce-și apără restul de demnitate muncitorească, Satin un boom cărnia bețiile îl redecaptă idealurile din tinerețe, Bubnov un circpacit prea lenes pentru a mai voi să se ridice, Vaska Pepel un hoț generos, iar Luka un flecar egoist și laș.

El bine, s-ar putea spune, dar toate acestea pot fi înafășate de o singură distribuție. Teatrul ar câștiga un număr de actori pentru alte piese. La prima vedere aceste raționamente par destul de... economicoașe. Problema are însă și alte aspecte, ce depășesc pragul contabil și care se referă în special la actori.

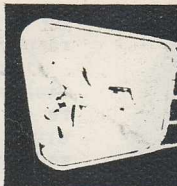
Dacă Goldoni e o școală bună pentru plastică și ritm scenic iar Malakovski pentru teatrul agitatoric, Gorki e o școală admirabilă a complexului și a contrastului dramatic. Un actor care l-a înțeles și l-a iubit pe Satin e un actor, se poate spune, cu experiență. După o serie de piese valoroase („Nekrasov“, „Baia“, „Ciocirlia“ etc. — în cazul repertoriului Naționalului clujan) în care rolurile pedalează pe simbolice și pe conflicte de idei, actorul simte, totuși, nevoia cufundării în personajul gorkian ca într-o mare de sensibilitate și viață lăuntrică.

Și actorul clujan are nevoie de aceasta, căci o anumită lipsă de continuitate și interes pedagogic în munca regizorală l-a împins spre manierism. Astfel, Zighi Munte, „face“ un Oleg puțin prea rizițiat în „In căutarea bucuriei“, pentru că a jucat ceva similar în spectacolul „Într-un ceas bun“, Maria Cupcea e utilizată de prea multe ori în roluri de mame lipsite de voință și Titus Croitoru în fanși antipatici. Dar, iată, aici tiparele se sparg. Titus Croitoru, de pildă, îl interpretează pe bătrânul Kostiliov, tichosul, ipocritul, bisericosul Kostiliov. Actorii au astfel posibilitatea nu numai de a crea ceva nou, dar și aceea de a se dezbrăta de manierism.

Această „terapie dramatică“ n-ar ajuta însă pe nimeni dacă n-ar fi însoțită de emulație și de spirit de echipă. Și acestea încep să se facă simțite: „tinerii“ vin și la repetițiile „vîrstnicilor“; Luka-Hristea nu-l pierde din ochi pe Luka-Braborescu și Bubnov-Călin pe Bubnov-Damian.

Chiar dacă n-ar fi vorba decât de această emulație și întărire a spiritului de echipă — ce pare a se fi răcit în ultima vreme la Teatrul Național din Cluj — și încă ideea regizorului Anotol Constantin ar merita toată înțelegerea.

Dar, oare, pentru public „experiența“ aceasta nu prezintă nici un interes? Socotim că da. El va vedea două „Aziluri de noapte“, începînd cu decorul — mai stilizat și utilizînd mult simbolul în distribuția „tine-

FILM

NOUȚĂȚI DE LA STUDIUL „BUCUREȘTI“

Preocuparea cineaștilor noștri de a realiza filme cit mai variate, atît sub raportul tematic cit și sub cel al genurilor abordate, a fost confirmată încă o dată de recente producții ale Studioului „București“ — „D-ale Carnavalului“ și „Doi vecini“ — care vor fi proiectate curînd pe ecranele cinematografeilor.

Regizorii filmului „D-ale Carnavalului“ — Gh. Nagy și Aurel Micheles — s-au strădui să rămîină fideli piesei lui Caragiale, redînd nealterate caracterele personajelor, precum și autenticitatea situațiilor. Concepției regizorale i-au răspuns cu promptitudine interpreții rolurilor principale: Gr. Vasiliu-Birlic (Crăcanel), Al. Giugaru (Pampon), Ion Lucian (Nae Girimea), Jeana Gorea (Mița), Vasilica Tastaman (Didina).

„Doi vecini“, metraj mediu scris și regizat de tînărul cineast Geo Saizescu după o schiță de Tudor Arghezi, demască, cu mijloacele comediei satirice, unele raile caracteristice pentru mica burghezie din România anilor 1928-1930. Dintre interpreți i-am reținut pe Gr. Vasiliu-Birlic, Nineta Gusti, Ion Lucian, Carmen Stănescu, Mitzura Arghezi și Aurel Cioranu. Operatorul șef al filmului este Wilfried Ott, iar pictor scenograf — Giulio Tincu.

Un film deosebit de interesant a fost terminat zilele acestea de către cunoscutul regizor Ion Popescu-Gopo. E vorba de „Muscă“, scurt metraj alb-negru, cu caracter experimental. Gopo l-a realizat atît cu ajutorul filmărilor obișnuite, cu actori, cit și cu ajutorul desenului animat. Dintre procedeele folosite se remarcă în special desenul cu penița direct pe peliculă și filmarea pe bază de mâști.

Sectorul filmului de desen animat și păpuși se arată deosebit de activ. De curînd s-au încheiat filmările la două desene animate. Primul, aparținînd lui Liviu Ghijort, poartă titlul „Aparat universal“. Cel de-al doilea, „Hoțul pedepsit“, a fost realizat după scenariul și în regia lui Pascal Rădulescu.

Studioul „București“ și cel de televiziune au luat inițiativa realizării în coproducție a unor filme de scurt metraj. Primul dintre ele, regizat de Elisabeta Bostan, a fost turnat de pușină vreme. Se numește „Trei dansuri rominești“ și e interpretat de soliștii Ansamblului Sfatului Popular al Capitalei.

Pe platoul de la Buftea se turnează acum alte trei filme de aceeași factură: „Melodii“ (titlu provizoriu) — regia Ion Barna, „La circ“ — regizor Mihai Bucur și „Joc de cuburi“ — regia Olga Zissu.

MUZICĂ

„EVGHENI ONEGHIN“

Geneza operelor de artă — și istoria ne-a dovedit-o nu o dată — e uneori ciudată, singulară. E greu de presupus, de pildă, ca Cealovski să nu fi cunoscut romanul în versuri al lui Pușkin — „Evgheni Oneghin“. Și, totuși, a fost nevoie ca o celebră cîntăreață, Elisabeta Andreevna Lavrovskaia pe nume, să l-i sugereze drept inspirație pentru o operă, ca să-l facă pe Cealovski să mediteze asupra lui și să scrie, cîteva zile mai tîrziu, fratelui său: „Nici n-ai să crezi cit de entuziasmat sînt de acest subiect... Ce poezie găsești în „Evgheni Oneghin“! Și ca apoi să precizeze că această operă „va fi interesantă prin legătura ei strînsă cu viața“.

Cealovski a realizat, într-adevăr, prin „Evgheni Oneghin“, una dintre cele mai adînci și mai umane lucrări ale sale, o dramă realistă în care tabloul societății ruse din jurul anilor 1820 se conturează din romantica poveste de dragoste a Tatiane pentru Oneghin. Cunoscută la noi dintr-o montare mai veche și mai modestă, opera lui Cealovski revede azi luminile rampei într-o concepție regizorală nouă, îndrăznească, aparținînd tînărului regizor Hero Lupescu. E util, de altfel, să subliniem că spectacolul e realizat — în mai toate compartimentele sale de creație — de artiști tineri, fapt ce-i asigură, într-un fel, tinerețea și cutezanța.

De la un capăt la altul al spectacolului se simte intenția regizorului de a folosi orice element — scenografic, de mișcare în scenă, de interpretare muzicală — pentru a reda pregnant caracterul epocii, al personajelor. Hero Lupescu a păstrat lirismul cealovskian și nu a stîrbit cu nimic din romantismul eroilor săi. Și, totuși, el și-a permis, să-i zicem, „o inovație“, pe care noi o considerăm interesantă și binevenită, deși a făcut obiectul unor critici în cronicile anterioare aparute. Trezînd dincolo de libretul cealovskian și chiar de anumite elemente specifice muzicii sale, el a apelat la sursa literară a operii, la însuși romanul lui Pușkin. De aici el a extras elemente ale vieții sociale (oarecum estompele în libret prin încălcarea sa romantică) și le-a amplificat, urmîrînd să respecte astfel însăși intenția compozitorului de a face o operă „interesantă prin legătura ei strînsă cu viața“.

În acest sens, tabloul al IV-lea, criticat că ar fi o „sarjă gogoliană“, ni se pare o modalitate ingenioasă de a caracteriza satiric nobilimea provincială. Ceea ce este, încontestabil, un merit pe linia unei interpretări realiste, veridice, din care spectacolul nu a avut decât de cîștigat. Înălțîrînd orice efect ieftin, Hero Lupescu a găsit acele amănunte de interpretare actoricească și muzicală care, prin semnificația lor, să vorbească sufletului spectatorului, să-l transmită dramatismul luptei interioare a eroilor. Tabloul al II-lea, realizat scenografic printr-o idee metaforică ce ni s-a părut de mare forță sugestivă (la răsăritul soarelui, opacii din grădina transparent prin pereții camerei Tatiane), are darul să potențeze speranța tinerei fete într-o dragoste mare, neasemuit de frumoasă, alături de Oneghin. Cu aceeași finețe și simplitate — rezultînd din maxima economie a mijloacelor exterioare — sînt realizate și scena duelului sau cea în care Oneghin o respinge pe Tatiana (tabloul III), care ating un dramatism cutremurător. Fapt care nu înseamnă însă că, atunci cînd necesitățile dramaturgiei spectacolului o cereau, acesta să nu ne fi oferit fast și exuberanță strălucitoare, satisfăcînd unele cerințe ale genului: tabloul balului din casa lui Gremin este — cu contribuția masivă a scenografeilor Ofelia Tutoveanu și Paula Brîncoveanu — o realizare cu adevărat remarcabilă.

Spuneam că spectacolul e — în majoritatea sa — o creație a tinerilor. Dirijorul, Cornel Trăilescu, atînt la prima sa premieră, a vrut să dea mult, și a dat poate prea mult uneori, orchestra acoperînd pe alocuri vocile soliștilor. În mare însă, a dovedit siguranță și precizie în conducerea muzicală. Despre interpreți — și ei cei mai mulți tineri — ne mulțumim să spunem că au contribuit din plin, cu dăruire și talent, la realizarea unui spectacol ce face cinste primei scene muzicale a țării noastre.

Mihai NISS

Repetiție cu una din distribuții: Ion Tudorică, Marin Aurelian, Viorica Cernucan, Aurel Giurumia, Mala Țipan și regizorul Anatol Constantin.

rilor“, mai cuminte, dar, totuși, și aici cu simboluri, în cea a „vîrstnicilor“. El va vedea, mai ales, două spectacole distincte.

Căci, oricît ar căuta Vilcu și Rădulescu să „facă“ un Satin boem, el nu-l vor face la fel. Unul va spune celebrul monolog despre om mai simplu, poate, mai reținut, celălalt mai avîntat, mai cu pasiune. S-ar putea să avem o Natașa mai cochetă și una mai candidă. Fără îndoială că aceste caracterizări, pe care noi le facem atît de distinct numai pentru a sublinia diferențele posibile, să nu apară în spectacol decât ca nuanțe de totul altele decât cele consemnate aci. Publicul iubitor de teatru va face totuși o experiență pasionantă. El va putea senza mai ușor aportul actorului în „Azilul de noapte“ căci, în ciuda fineței cu care trebuie asamblate toate aceste replici, temperamente, confesiuni într-un strigăt unic pentru demnitatea omenească, piesa aceasta depinde în primul rînd de cei care o joacă, mai mult decât de cel care o regizează.

Nu rămîne decât ca și „tinerii“ și „vîrstnicii“ să fie la înălțimea acestor interesante puneri în scenă, cărora regizorul li s-a dedicat cu multă pasiune.

C. BACIU
Fotografia autorului

PLASTICĂ

Cici Constantinescu

„Colectiviste Jucînd șah“

Cuvinte încrucisate

DE-ALE CASEI

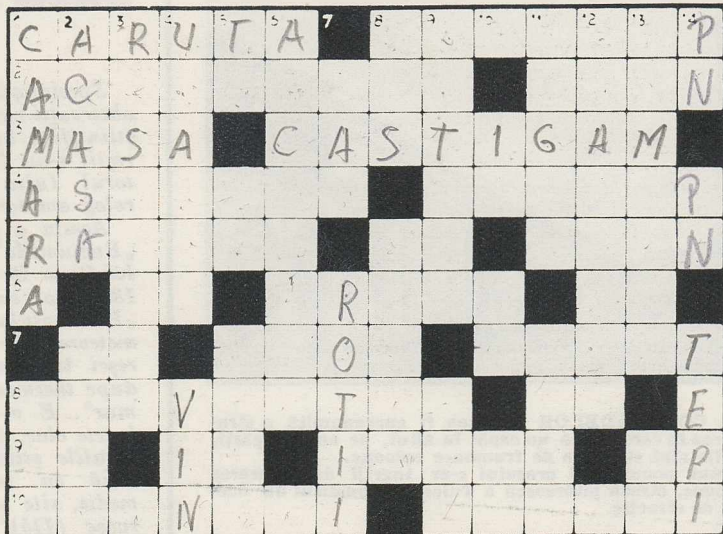
ORIZONTAL:

1) Între car și eguță — Sat. (un sau oraș). 2) Instrucții existente pe lângă lozinci — Pictor (mfn.). 3) O găsiți casă, înconcrată de scaune — Depuneri la E.C., ce ne ajută ne îmbogățim sa. 4) Însănăto-re — (Unu) cu rnet la C.E.C.

Imprăștiati ală din pământ s — Un foarte noscut pătit. 6) Inceputul lunii — Un gos-dar ce nu are mp de pierdut ricol de floare albastră. Fețe! — Pe vremuri a-oviziona cu apă casele menilor — Pom fructifer înfloreste în luna mai. Degetul care te îndrumă l.) — Iată! (trans.). 9) eagă două vorbe — Pro-cătoare de lină — A-ator de posmagi moi (treia notă). 10) Într-însa isiți brânza bună — Apre-ază cămășile.

VERTICAL:

1) Depozit casnic — Lo-litate în Danemarca. 2) a casa în care locuiești — olan ecvestru. 3) Bine

crescută (fig.). 4) Element chimic — Pentru cei ce beau cu măsură! 5) Pronume Armăsar dobrogean — Cenușiu. 6) Picat din cer, dar cu mijloace moderne. 7) Riu în Brazilia — A te plimba în jurul casei. 8) Însulă daneză sau... aromă nedefinită — Mediile cea-

sului! 9) A albăstri rufe — Diminutiv feminin. 10) Olga Constantinescu — Pe-cete! — Emil, foarte con-cis. 11) Un pepene bine copt — Indivizi. 12) Adu-ceri aminte. 13) Împărțiri administrative — În plin amor! 14) Pene! — Meșine! — Arma trandafirului.

DEZLEGEREA JOCLUI „PE DONUL LINIȘTII”

apărut în nr. 2 din 10 ianuarie 1959

ORIZONTAL: 1) Ellina Bistrițaia. 2) Serghei Gherasimov. 3) Av — N — Dko — L — G — Ro. 4) Uitat — Arg — Tomilin. 5) Lt — Trud — Loid — E — Ba. 6) Ico — Hopior — Incit. 7) Iuov — Arce — Oc — Kasa. 8) A — S — Piotr Glebov — L. 9) Cetal — V — U — Ici. 10) Ozerov — Vesenskaia. 11) Vladimir Rapaport.

LUMINA EXISTENTA

COLTUL
FOTOGRAFULUI
AMATOR

O tendință care câștigă din ce în ce mai mult teren în rândurile fotografilor, atât amatori cât și profesioniști, este surprinderea a diferite scene tipice, din viața de toate zilele, la lumina existentă. Conținutul bogat al unor asemenea momente de viață își păstrează mult mai bine realismul și veridicul decât atunci când se intervine cu tot felul de reflectoare sau se întrebunțează lumina electronică (Blitz), care distruge atmosfera în care se petrece acțiunea.

Desigur că, în condițiile de lucru la lumina existentă, diafragma aparatului trebuie deschisă la cel puțin 1:3,5 și trebuie întrebunțat film pancromatic cât mai sensibil cu putință. Se mai poate mări sensibilitatea filmului (aproximativ de 4 ori) prin imersiunea lui într-o soluție de 2,5% de perborat de sodiu timp de un minut, înainte de introducerea lui în revelator.

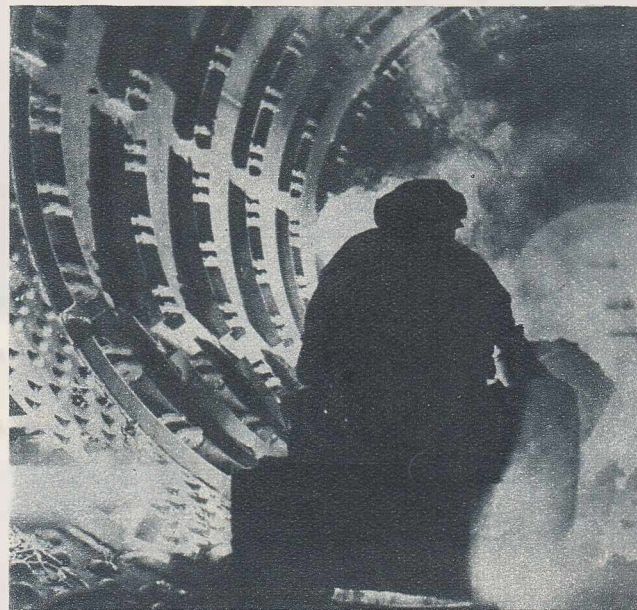
De asemenea, expunerile vor trebui să fie lungi, între 1/25 și 1/5, după condițiile de lumină, puterea și natura luminii, și distanța de subiect.

Developarea este bine să se facă sub control, la bec verde, special, deoarece, de obicei, astfel de filme se dezvoltă într-un timp mult mai lung decât cele luate în condiții normale. De asemenea, se va renunța la revelatoarele microgranulare, întrebunțându-se de preferință revelatoarele mai active (de exemplu revelatorul „normal” pentru hirtie, într-o diluție de 1/2-1/3). La mărire sau copiere va fi deseori nevoie să se întrebunțeze hirtie foarte contrastă (extrahart).

În aceste condiții de lucru, copile finale desigur că vor prezenta o granulație foarte mare, claritatea va fi foarte relativă și, adesea, vor exista porțiuni mișcate (una dintre persoane, mina etc.). Toate aceste lipsuri însă vor fi contracarate de caracterul veridic al fotografiilor, de valoarea lor de document.

Sfătuim pe cititorii noștri amatori fotografi să încerce asemenea fotografii și să ne trimită și nouă rezultatele obținute. În general, am dori să aflăm părerea lor despre acest „colț”, împreună cu sugestii pentru îmbunătățirea lui.

E. BRĂILEANU

„SUDORUL”

Fotografie de C. SĂVULESCU
proiectant la Uzinele „23 August”-București

SFATURI practice

CUM FOLOSIM LEGUMELE ȘI FRUCTELE USCATE

ercul de gospodărie din comuna Merișor, regiunea Galați, ne întreabă ce este cea mai bună metodă pentru folosirea legumelor și fructelor deshidrate (uscate). Cum întrebarea a mai fost pusă și de alte cititoare, rezumăm îndurările de mai jos câteva sfaturi practice în legătură cu această problemă:

Atât legumele cât și fructele uscate trebuie spălate și înmuiate bine înainte de a fi gătit. Spălatul se face pe ped, punând legumele sau fructele într-un ciur și lăsând să curgă apă peste ele, iar înmuiatul se face lăsându-le într-un vas cu apă timp mai îndelungat. De obicei, se pun în inmuiat de cu seară și se gătesc a doua zi, căci, cu cât le ținem mai mult în apă, cu atât ele se umflă, se absoarbe și se fierb mai ușor. Împotriva, dacă nu le înmuiem bine, ci le punem

imediat la fier, legumele, în special, vor păstra un iz de fum, care nu e de loc plăcut în mâncare. Înmuiate bine, ele recapătă calitățile fructelor și legumelor proaspete.

Apă în care au fost ținute la înmuiat nu va fi aruncată, ci va servi la gătit, căci ea a sustras o bună parte din vitaminele și sărurile minerale ale legumelor.

Prin uscare, legumele pierd cam nouăzeci la sută din greutatea lor inițială, așa că orientarea în privința cantităților se face sub acest raport, adică se socotește că 100 gr de morcovi, fasole, mazăre sau varză uscată echivalează cu 1 kg din leguma respectivă, crudă.

Se pot găti din legumele uscate orice fel de mâncăruri, ca și când le-am avea proaspete. În special ele sînt indicate la prepararea ghiocului.

Cit despre ciupercile uscate, ele pot fi folosite înmuiate, ca și legumele cealalte, sau pulverizate prin rîșnița de cafea. În ultimul caz se obține un praf care dă gust minunat supelor, sosurilor și pateurilor.

Fructele uscate, după ce au fost spălate și înmuiate, cum am arătat mai sus, pot fi folosite la compoturi, gâluști și torte, adăugându-le zahăr numai în momentul cînd le punem la fier. Excepțăm de la această regulă prunele, cărora le adăugăm zahărul după ce au dat primul clocot, ca să nu rămînă cu coaja tare.

Un compot foarte hrănitor se poate prepara din caise și piersici uscate, fără să le mai fierbem. E suficient ca, după spălare, să le ținem timp de 30 de ore în apă. Nu mai e nevoie nici măcar să le adăugăm zahăr.

JOSIANA

EXPLICAȚIA ȘTIINȚIFICĂ A MISTERELOR BACHICE

Multă vreme au rămas lipsite de o explicație științifică așa-numitele „mistere bachice” din antichitate, considerate de mințile mai simple ca fenomene ale unei puteri supranaturale.

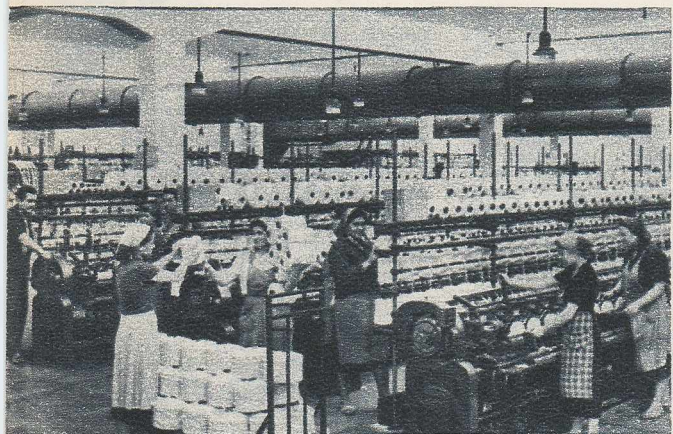
Că asemenea „fenomene” de aparență supranaturală s-au produs realmente, atestă și Tit-Liviu într-una din scrierile sale istorice, după cum, la rîndul lui, Euripide folosește acest subiect într-una din tragediile sale. Și Tit-Liviu, și Euripide descriu la fel „fenomenul” care se producea în timpul orgiilor nocturne celebrate la Roma în onoarea lui Bacchus. „În timp ce bărbații, cuprinși de o agitație frenetică, țipau și chiulau cît puteau, femeile, cu torțe aprinse în mîini, se aruncau în apele Tiburului. Ele erau urmărite apoi cum se mișcă sub apă, la lumina torțelor care nu se stingeau, pînă ce apa se transforma în lapte”. Ritualul cerea ca, la ieșirea din fluviu, fiecare să bea din acest „lapte sacru”.

Supranaturalul acestui ritual consta, pentru cei neinițiați în arderea torțelor sub apă, și în transformarea apei în lapte. Or, misterul a fost lămurit recent de doi cercetători olandezi, J.H. Wietnen și W.P. Jorissen.

Folosind elemente la nivelul științei de pe vremea bacanaelor, aceștia și-au procurat sulf natural din regiunile vulcanice și calciu extras din cochiliile scoicilor; din ele, ei au preparat sulfura de calciu. Înmuind câteva torțe în acest preparat, care s-a dovedit extrem de fosforescent datorită urmelor de sodiu din cochiliile scoicilor, cei doi cercetători au demonstrat că torțele acestea își dau impresia că ard chiar și introduse în apă. Și tot ei au lămurit misterul transformării apei în lapte. Într-adevăr, ținute câteva minute în apă, acestea capătă în cele din urmă culoarea laptelui, prin dizolvarea micilor particule de sulfură de calciu.

Ce deziluzie pentru cei care cultivau legenda „fenomenului supranatural” al misterelor bachice!

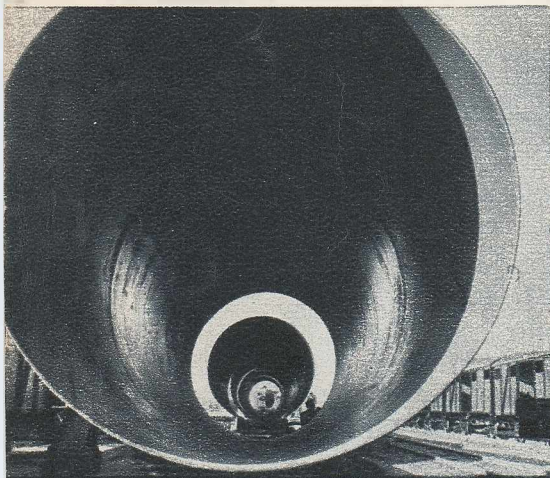
PRIVIȚI CU NOI!

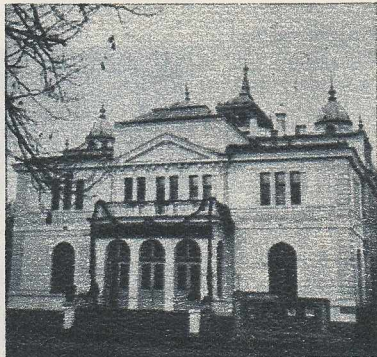
3.748 KG DE LINĂ în valoare de 236.529 lei a economisit colectivul Filaturii de lână pieptănată „Al. Sahla” din Capitală. Din lână economisită se pot confecționa 13.690 pulovere pentru copii. În fotografie: sala de preparare, în timpul lucrului.

STRADA COLONADELOR ar putea fi supranumită o stradă din Tulcea în care, de la un capăt la altul, pe ambele părți, toate clădirile sînt străjuite de frumoase coloane. Dacă sfatul popular al orașului s-ar îngriji de repararea acestor coloane, strada pitorească a Tulcei ar constitui un adevărat punct de atracție.

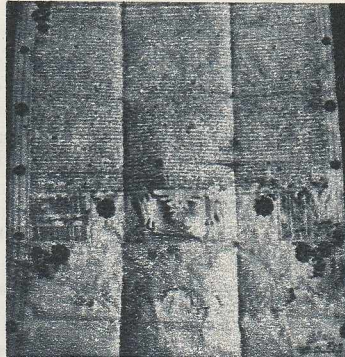

TRONSOANE pentru lăfle de ciment fabricate de Uzinele „23 August” din Capitală, în vederea exportului.

DIN SECOLUL AL XIX-LEA. datează această clădire din Bistrița. Clădirea găzduiește azi Casa de cultură „George Coșbuc”.

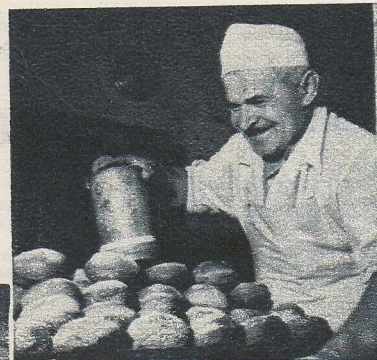
Fotografie de I. CORIBAN

ÎN ANUL 1707, domnul Constantin Brincoveanu trecea moșia Mocești în stăpînire mănăstirii R. Vilcea. Documentul se află în Biblioteca Academiei R.P.R.

„TUFA” sondelor gemene din schela petroliferă Băicoi, reg. Prahova.

SALA DE MESE a cantinei Uzinelor „23 August” din Capitală. În medalion: cofetarul Marcu Nicolae e mulțumit de calitatea gogoșilor ce vor fi servite la masa de prînz!

„MEȘTER BĂTRIN LUCRÎND”, desen original în cărbune de St. Luchian. Desenul poate fi văzut în Biblioteca Academiei R.P.R.

TEMPERATURA ÎN BUCUREȘTI ACUM 96 DE ANI

Observații meteorologice înregistrate între anii 1856-1862

Specialiștii știu că primele observații meteorologice, pe baze științifice, înregistrate la București, s-au făcut de către doctorul Iuliu Barasch, meteorolog amator.

Acesta a publicat în ziarul „Buciumulu” (de sub direcția lui Cezar Bolliac), la 20 martie 1863, o sinteză intitulată: „Resumatul observațiilor meteorologice făcute în București în cursul anului 1862 după termometrul lui Réaumur”. E vorba de un tablou foarte clar, alcătuit după toate regulile științifice, care arată, lună cu lună: temperatura medie, zile senine (181), noroase (115), cu ploaie (35), cu ninsori (14) și „de negură” (ceață) (7), zile cu vînt tare (13). Media cîșimii apelor de ploaie, în milimetri, în 1862, a fost de 28,2, iar „zile de piatră” (grindină) nici una.

La rubrica „Observațiuni” sînt notate următoarele fenomene naturale deosebite, înregistrate la București în cursul anului 1862:

La 2 ianuarie, la ora 4 dimineața, un cutremur „în trei zguduituri”, mergînd de la N.E. la S.V.; la 24 iunie a fost ziua cea mai caldă a anului (28 grade); la 7 octombrie, între 10-12 seara, s-a produs un uragan dinspre N.E., „pe urmă linice”, apoi, la ora 2 dimineața, „un cutremur tare” în trei zguduituri de la N.E. la S.V.; la 3 noiembrie, prima ninsoare; la 5 decembrie, dimineața cea mai friguroasă (14 grade); la 18 decembrie, între 6 și 9 dimineața, „o ceață extraordinară”.

Temperatura medie a toamnei și a iernii a fost de 15 grade, iar a primăverii și a verii, de 15,1 grade — deci temperaturi destul de moderate. Dr. Barasch a mai adăugat următoarea interesantă remarcă:

„De 6 ani de cînd facem neconțin observațiuni meteorologice aici, în București, ne-a ieșit todeauna la finalul anului o temperatură medie anuală de 8 grade cu o fracțiune. Iacă admirabila constanță în fenomenele Naturii, care ni se par nouă atîta de variabile și neconstante”.

Ulterior, ziarul „Buciumulu” a publicat și „Observațiuni meteorologice a Școlii Naționale de Medicină făcute la Spitalul Oastei din București, pe anulul 1863”, cuprînzînd notații chenzinale privitoare la: temperatura după termometrul Réaumur, „presiunea aerului după liniile Parisului”, predominanța și direcțiunea vîntului și a norilor etc.

Toată această documentare prețioasă, făcută de amatori, a constituit, de fapt, începuturile și baza meteorologiei la noi.

S. ALBU

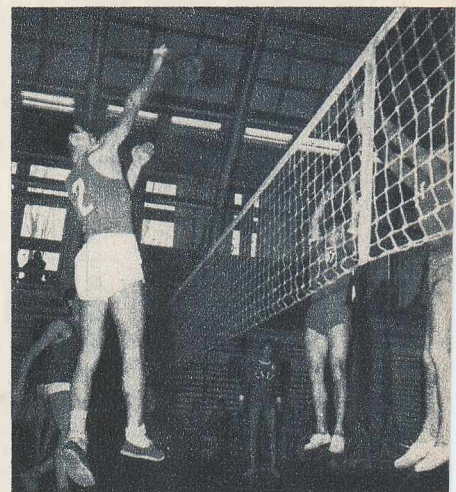
ELEVII la START!

↑
Echipa feminină de volei a Clubului școlar-București, multumită de rezultatele obținute, urmărește cu interes desfășurarea celorlalte probe. În mijloc, antrenorul Eugen Scarlat.

Sala Floreasca II nu are la gîmgea suficientă necesară unui alegător după ce a trecut linia de sosire. Și, cum nu te poți juca cu viteziștii, e bine să „cruți” pereții, punînd în fața lor o perdea.

Ultimul meci de volei (cîștigat de bucureșteni cu 3-0 în fața favoraților timișorenilor). →

vacanța de iarnă a adus anul acesta elevilor membri ai cluburilor școlare sportive primul lor concurs pe țară desfășurat la București (sălile Floreasca, Dinamo și noua și frumoasa sală a Clubului școlar-București). În ciuda faptului că nu flințează decît de 6 luni, cele patru cluburi din Timișoara, Tg. Mureș, Orașul Stalin și București au pășit cu dreptul (clubul din Cluj a lipsit la acest concurs)!
Actualmente cele cinci cluburi numără 2184 de elevi, care sînt îndrumați de 73 profesori și antrenori. Unul din criteriile principale pentru a fi acceptat într-un asemenea club este situația școlară. Poți să ai mușchi oricît de buni, dacă ai note proaste sîți exclus din activitatea clubului.

Disciplinele sportive la care au concurat cei peste 200 de tineri au fost: atletismul (băieți și fete), baschetul (băieți) și voleiul (băieți și fete). În aceste întreceri s-a afirmat în primul rînd Clubul școlar-București, care a cîștigat probele de volei (băieți și fete), precum și șapte din cele nouă probe la atletism. Trebuie să remarcăm succesul repurtat de echipa feminină de volei a Clubului școlar-București care, prezentîndu-se bine pusă la punct, a reușit să termine concursul fără nici un set pierdut. Altfel pentru echipă e și pentru antrenorul ei, tov. prof. Eugen Scarlat, o fotografie mare în fruntea paginii, ca să poată fi văzută și învidiată de toți elevii din țară.

La atletism surpriza întrecerilor a fost tînărul Aurel Stamatescu din București, elev la școala medie mixtă nr. 26, care, deși face sport numai de cîteva luni, a reușit să se claseze pe primul loc în proba de 50m plat băieți, învingînd pe favoritul cursei, cunoscutul sprinter Előd Kincses.

Pe tovarășii Mihai Niculescu, președintele Clubului sportiv-București, l-am întîlnit în sala Dinamo.

— Ce părere aveți despre concurs și concurenți?

— Despre concurenți, bună! Cît privește succesul de public, proastă! În săli au fost foarte puțini elevi, deci unul din obiectivele propuse nu a fost îndeplinit. Socot că vina o poartă Direcția educației fizice din Ministerul Învățămîntului și Culturii, care nu a comunicat din timp cluburilor data concursului. Din această cauză cei din provincie au fost prinși „pe picior greșit”, primînd comunicarea în timpul vacanței, cînd mobilizarea elevilor e mult mai anevoioasă. Multe elemente din provincie nu au putut participa la concurs. Noi, cei din București, am fost „mai norocoși”. Am aflat despre acest lucru... cu două zile înainte de luarea vacanței. Dar nici noi nu am fost cruțați dintr-un punct de vedere: sarcina de a fi organizatori am primit-o numai cu opt zile înainte de concurs... Socotim că defecțiunile înregistrate la acest prim concurs nu se vor mai repeta. Și, cu aceasta, că „startul” a fost, totuși, bine luat.

Dan BÎRLĂDEANU
Fotografiile autorului

A. Stamatescu în clipa imediat următoare trecerii liniei de sosire.

Fază din meciul de baschet dintre echipele Orașul Stalin-București. Învingători și cîștigători în același timp ai probei: ← elevii din Orașul Stalin.

Atunci cînd pe tușe se găsesc saltetele, urmărirea jocului e mai plăcută din „orizontal” (elevii componenți ai echipei de volei din București). →

UN BUN AL CELOR MULȚI

Într-o carte de citire de clasa a III-a primară era o povestioară cu trei personaje principale: o prințesă adevărată (Ghica, Știrbei sau Cantacuzino, nu mai țin bine minte), o fetișoară de țară, desculță și tiravă, la fel de adevărată, și o mașină hîrîitoare, cu capota pătrată și roțile înalte — tip ultramodern în deceniul doi al secolului. „Minunea“ a trecut prin sat sfîrșind și sfîrșind norii de praf, lumea s-a strîns ca la urs, iar fetița desculță era cît pe-acî să intre sub roți. Și iată că prințesa, filotimă, i-a dat copilei salvate o pungă întreagă de bomboane, ba i-a făcut și cîntecul de a-i cere să cînte o doină. Fetița, încă tremurînd de spaimă, a îngînat ceva. Iar prințesa adevărată a exclamat, străbătută de fior artistic și grăcind ușor: „Ce forțe artistice are poporul nostru!“ Apoi a plecat făcînd grațioase bezele cu mina.

Norii de praf au stărut mult timp peste satul românesc chiar și după ce au trecut turismele prințeselor aflate în vilegiatură. Peste comorile artistice ale talentului nostru popor apăsa greu praful analfabetismului, al ignoranței și superstițiilor. A fost nevoie de prefacerile social-politice din țara noastră pentru ca acest tezaur să fie scos la lumină, la lumina lămpii lui Ilie, a cărei strălucire cuprinde astăzi tot mai puternic țara noastră. Timpurile în care o fetiță desculță murmură un cîntec popular în praful drumului, ascultată cu mîrinimoasă atenție de vreo Ghiculeasă, zac astăzi sub lespedeza grea a istoriei.

E necesară fantezia unui poet pentru a-ți contura plastic imaginea revoluției culturale făurite sub conducerea partidului nostru: pe mîile de scene ale căminelor culturale, ale cluburilor muncitorești, ale caselor raionale de cultură sau ale caselor de cultură ale tineretului urcă astăzi arta noastră socialistă. Pe scenele acestea, încă modeste sau fălîndu-se cu pușul greu al corinelor, trăiesc oameni ai zilelor noastre, se rostesc gînduri și simțămînte ale zilelor noastre, se desfășoară împliniri specifice vremii noastre. Artiștii ce se prezintă seara la luminile rampei, mînuiesc dîmneața strungul, prășesc ogoarele sau țes pînza. Gestul artistic al amatorului e semnificativ și emoționant prin el însuși. Dar e mai mult decît atât. Replica rostită pe scenă, cuvintele cîntecului interpretat de cor, imaginea surprinsă pe pînză au ele înșile o puternică forță educativă și mobilizatoare. Arta amatorilor înseamnă școală și politică. Înseamnă creșterea conștiinței politice și a dragosiei de frumos. Înseamnă înnobilitarea sufletului și a minții prin înalta etică socialistă.

Aș da o singură cifră: investițiile în sectorul social-cultural reprezintă, în anul 1959, o creștere de 17% față de 1958. Există oare o dovadă mai grăitoare a grijii cu care partidul nostru conduce și stimulează desfășurarea revoluției culturale din țara noastră?

AȘA A PORNIT IZVORUL...

Primele replici nu s-au rostit pe scenă, ci undeva pe ogoarele întovărășirii din satul Izvor-Roman, departe de privirile critice ale spectatorilor. Au fost cîteva replici scurte, pornite dintr-un singur gînd: să fie atrași cît mai mulți țărani muncitori în activitatea căminului cultural. Cuvintele pieselor, ale cîntecelor, ale poeziilor i-or învăța pe oameni — prin tilcul lor adînc — să deslușească mai bine realitățile zilelor noastre și să-și cunoască mai bine adevăratul drum. De la gînd pînă la faptă n-au fost mulți pași. Membrii de partid din sat au format o echipă de teatru. Comunistul Arianu Nicolae s-a socotit bine: „S-o începem

noi, că pe urmă ne-or lua și tinerii pilda“. A adus-o în echipă și pe nevastă-sa, Valeria. Au intrat apoi pe scenă și țărani întovărășiți Averescu Gheorghe, Atofanei Alexandru, Toma Ana. Apoi și alții...

Și-au ales o piesă care să ridă de cei ce se cred foarte deștepți că stau în afara colectivei și care se incurcă în propria lor „deșteptăciune“: „Bucuroși de oaspeți“, de Gh. Țențulescu. Mai greu, mai cu poticneli, au prins a-și învăța rolurile și au deprins și mișcarea în scenă: cele ce se întîmplau în piesă, oamenii pe care ei îi interpretau și frămîntările lor, le erau doar bine cunoscute. Aveau și sufler: învăța-

Prezența aparatului de fotografiat intimidează uneori. Atît de degajați pe scenă, cu puțină vreme înainte, în rolurile din piesa „Bucuroși de oaspeți“, țărani întovărășiți din Izvor-Roman zîmbesc acum cam stingheriți obiectivului.

toarea Toia Virginia nu putuse răbda singurătatea de acasă, de cînd bărbatul și fiica ei erau în „trupă“. A început a veni și ea serile la cămin și și-a găsit și rostul.

Peste un timp, atît i-au îndrăgît sătenii pe „artiști“, că nu mai aveau loc în sala căminului cultural. Se veseleau, dar și cădeau pe gînduri. Cererile de intrare în întovărășire au prins a se înmulți. Și aveau mare bucurie „artiștii“, chiar dacă unul, mai țeapăn, mormăia: „Nu ei m-au lămurit. Eu cunosc vorba veche că unde-s mulți puterea crește.“

Izvorenilor a început să li se ducă vestea că au darul jucatului pe scenă: au pornit în turneu la Averești și Ion Creangă, ba chiar la Roman și la Bacău. La faza finală a Festivalului biennial de teatru „Ion Luca Caragiale“ au obținut premiul al III-lea. Iar cînd au fost aplaudați pe scena Teatrului Tineretului din București, Arianu Nicolae — cu ochii umeziți de emoție — se tot dezvinovăța: „Noi nici n-am visat la premiu, tovarășe dragă. Noi am vrut numai așa, să-i culturalizăm pe țărani noștri din Izvor“.

DOUĂ DESTINE S-AU ÎNTILNIT PE SCENĂ

Îi vedeți în fotografie. Pare că viața i-a dus mîna în mîna, deopotrivă, pînă pe scena unde au fost surprinși de obiectivul aparatului fotografic. Și, totuși, „ursitoarele“ n-au fost la fel de darnice cu amîndoi.

El, Silviu Manoliu, îndrăgise recitățile încă din anii de școală. Ar fi dorit din toată inima să studieze arta dramatică, dar era un băiat nevoiaș, trebuia să trudească greu pentru un colț de pînă. A simțit atunci Manoliu tragedia omului care are aplicare spre artă, dar căruia îi stau, dușmănoase, în față, zeci de bariere.

...Și, totuși, l-am văzut jucînd pe Silviu Manoliu. Cu cîteva săptămîni în urmă. Și-a jucat rolul cu simțire și talent, deși emoția îi sugruma nu o dată vocea. L-am văzut pe o scenă bucureșteană. Dar începutul a fost făcut la el acasă, la Fălticeni.

În orașul unde „nu se întîmpla nimic“, în anii noștri s-au întîmplat foarte multe. Printre altele și înființarea unei case raionale de cultură. A fost pentru Silviu Manoliu o mană cerească. Aici a prins el a-și cultiva talentul. Peste zi lucrează la S.M.T.-Ospătărești, iar seara face teatru.

Povestea ei, a Marioarei Dascălu, e mai simplă dar la fel de semnificativă. Și ea a vădit dragoste de teatru din anii școlii. Dar a putut să și-o pună în valoare pentru că Marioara Dascălu a crescut în anii democrației populare. Ea nu a cunoscut frămîntările chinuitoare și nici prăbușirile. A ieșit învățătoare și a început a juca și în echipa de

teatru a Casei raionale de cultură din Fălticeni. Talentul ei, dezvoltat la timp și cu grijă, dă acum în pîrg. La faza regională a Festivalului biennial, comisia a propus-o pentru Școala populară de artă din Suceava. Și, apoi, poate va merge mai departe, la alte școli. Poate că altădată ar fi părut o minune ca Marioara Dascălu, fiică de oameni nevoiași, să se facă actriță. Dar azi... acest fapt e însăși ziua noastră de azi.

... Acești doi oameni, ale căror destine au fost atît de diferite, s-au întilnit pînă la urmă în același punct: pe scena Casei raionale de cultură din Fălticeni. Și au jucat în piesa „Nemaipomenita furtună“, din care aparatul fotografic a surprins o scenă.

Marioara Dascălu și Silviu Manoliu pe scena Casei raionale de cultură din Fălticeni, interpretînd o scenă din „Nemaipomenita furtună“.

Artiștii amatori ai Casei raionale de cultură din Brăila urmăresc cu emoție spectacolul colegilor lor întru artă din Tg. Ocna.

CÎND ARTA MINORILOR NU E MINORĂ

E lucru știut: ca să deprinzi mînuirea păpușii îți trebuie multă practică. Aici, secunda e unitatea de măsură a interpretării. O ezitare sau o precipitare poate duce la ratarea întregului efect dramatic. Minuitorul și păpușa trebuie să se înțeleagă și să comunice ca doi oameni: împreună, ei trebuie să rostească un adevăr și să ofere o învățătură.

E, deci, limpede că arta păpușarilor, deși adresată mai ales minorilor, cere multă maturitate. Poate și de aceea am rămas uimit de performanța păpușarilor amatori de la Casa raională de cultură din Botoșani care, deși aflați mai toți sub 20 de ani, au reușit să obțină o mențiune în cadrul Festivalului biennial de teatru.

În acest anasamblu, cei mai bătrîni sînt „Ursul” (Husac Ioan) și „Cocoșul” (Ciobanu Valentina) care, la un loc, izbutesc să aibă aproape 40 de ani, iar cei mai tineri — „Iepurele” (Sandu Ioana) și „Vulpea” (Baciu Maria) au fiecare 17 ani. Realizarea artistică a piesei puse în scenă („Iepurele și vulpea”) nu s-a făcut cu ușurință. Pentru fiecare rol au fost încercați mai mulți interpreți din cadrul tinerilor ce activau la casa de cultură. Ca să ajungă la o formulă corespunzătoare, instructoarea echipei, Gabriela Nestorică, a trebuit să încerce vreo patru „urși” și vreo trei „vulpi”.

Astăzi, tinerii păpușari amatori din Botoșani au un trecut artistic. În afară de spectacolele prezentate în Botoșani, ei au făcut turnee în raion, și le-au făcut cu regularitate. Spectatorii din Nișeni, Gorbănești, Poiana sau Vînători au îndrăgit arta „copchiilor din Bot’șeni”. Și nu de mult a fost și rîndul spectatorilor bucureșteni de a-i aprecia.

Artistul poporului Costache Antoniu, în mijlocul artiștilor amatori din Izvor-Roman. →

Pentru înalta măiestrie cu care au interpretat piesa „Fata tatei cea frumoasă”, artiștii amatori ai Casei raionale de cultură din Tg. Ocna au obținut Premiul I pe țară, în cadrul Festivalului bienal „I.L. Caragiale”.

FAPTE OBIȘNUITE

...L-am văzut pe artistul poporului, Costache Antoniu, în mijlocul unui grup de artiști amatori din satul Izvor-Roman. Glumea cu ei, le dădea sfaturi, le amintea de începutul carierei sale actricești cînd, ca și ei astăzi, se machia cu o mustață din lînă.

...L-am văzut pe actorul Sava Constantin, de la Teatrul Național din Iași. cum, de două-trei

ori pe săptămînă, „dă o fugă” de opt kilometri pînă în satul Tomești, unde inițiază în tainele Thaliei pe țărani muncitori actori, antrenați în cadrul Căminului cultural „Mihail Sadoveanu”.

...L-am văzut pe tînărul actor Costel Constantinescu, de la Teatrul de Stat din Bacău, deplasîndu-se la Tîrgu-Ocna pentru a-i instrui pe muncitorii artiști din

echipa de teatru a casei raionale de cultură (echipă ce a luat premiul I pe țară).

„Fapte obișnuite” — va exclama unul care a deschis ochii asupra vieții în ultimul deceniu.

Într-adevăr, obișnuite pentru zilele noastre, cînd statul democrat-popular și-a asumat sarcina să deschidă maselor cel mai larg drum spre cultură. Dar cît de neobișnuite ar fi fost asemenea fapte în urmă cu două decenii!

Andrei DIMA
Fotografii de Gh. STINEA

REDAȚIA • BUCUREȘTI
PIATA ȘCÎNTEII

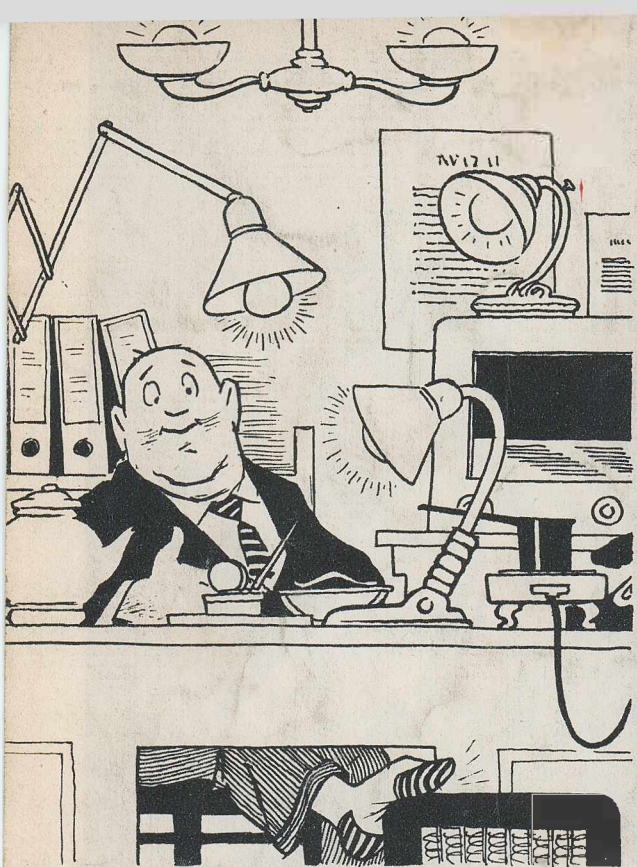
Căsuța Poștală 3507 of. 33
Tel.: 17.60.10. Int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL
ABONAMENTELOR:

3 luni : 26 lei
6 luni : 52 lei
un an : 104 lei

LA BIROU

— Electricitatea e o mare descoperire a omului! Să ne bucurăm de ea...

ACASĂ

... dar cu măsură!

Desen de Rik AUERBACH

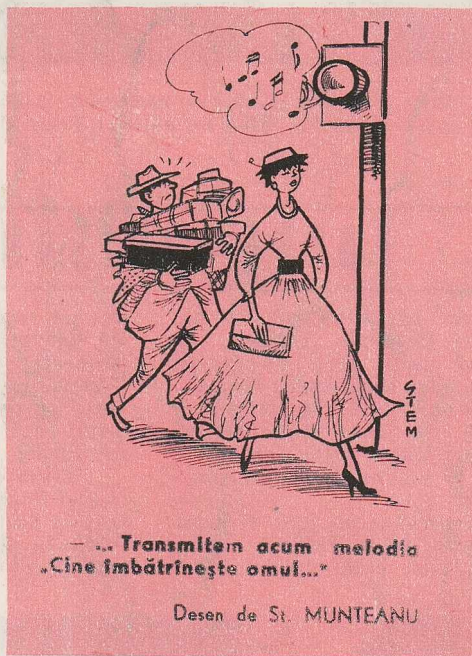

Uneori, textele cîntecelor de muzică ușoară, difuzate la radio, sînt plate, prozaice și banale.

VOCATIE

— Păcat că nu încerci genul „slow-fox”. Versurile dumitale sînt atît de stupide încît mi se pare imposibil să nu găsești pe cineva care să ți le pună pe muzică...

Desen de Fred GHENĂDESCU

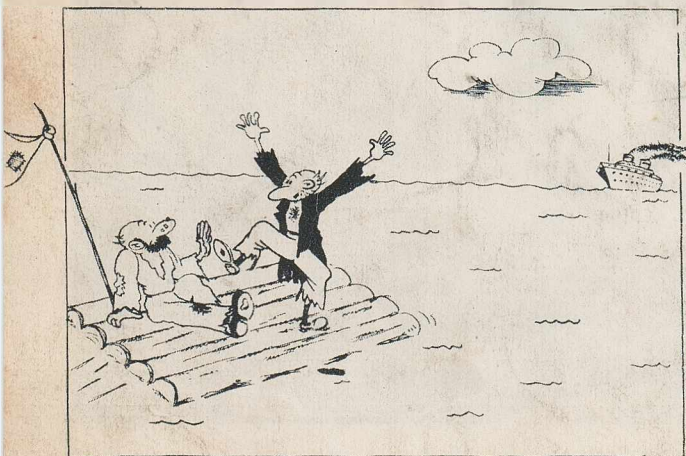
— ... Transmitem acum melodia „Cine îmbătrînește omul...”

Desen de St. MUNTEANU

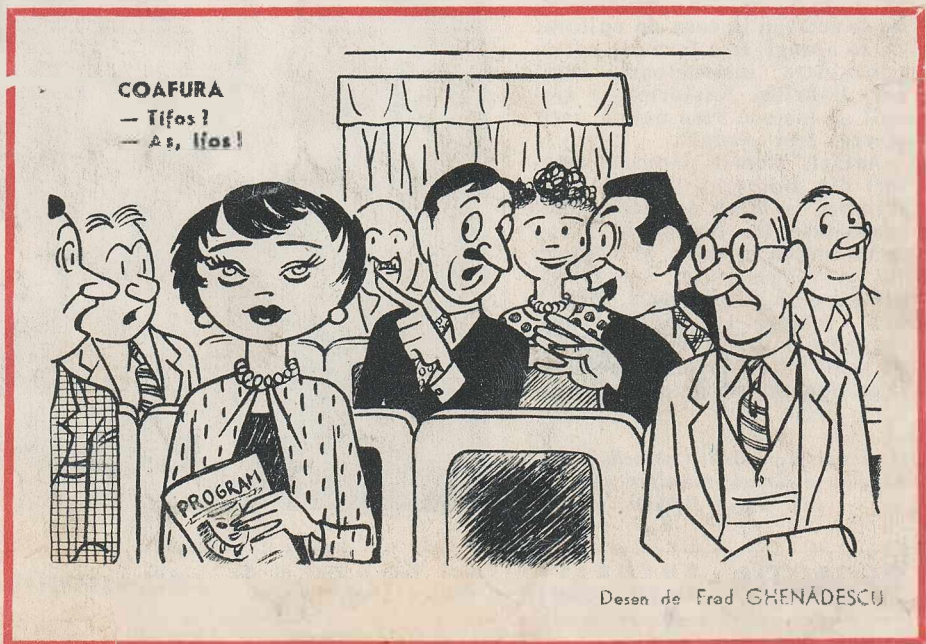
— Tovarășe, am venit să te rugăm să cureți zăpada din fața casei.
— S-o curăț? Dar bine, frate, e și așa destul de curată!!!

Desen de Adrian ANDRONIC

— Nu mai urla așa!.. Ce, n-ai mai văzut vapor în viața ta?!

Desen de L. DARLY

COAFURA

— Tîfos?
— Aș, tîfos!

Desen de Fred GHENĂDESCU